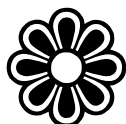

BÁBS ERKLÆRING

BAHÁ'Í FORLAGS STUDIESERIE NR. 23

BÁBS ERKLÆRING

BAHÁ'Í FORLAG
OSLO 1992

Til norsk etter kapittel III i
The Dawn-Breakers.
Nabíl's Narrative of the Early Days of the Bahá'í Revelation
(Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1932)

© Bahá'í Forlag 1992

Oversatt av Kirsten Bonnevie.

ISSN 0801-650X

Siyyid Kázims bortgang ble signalet til fornyet aktivitet fra hans fienders side. De tørstet etter lederskap, og de ble modigere da han døde og tilhengerne av den grunn ble motløse. Derfor gjorde de på nytt sine krav gjeldende og gjorde seg klar til å virkeliggjøre sine ambisjoner. For en tid var Siyyid Kázims trofaste disipler fylt av frykt og engstelse. Men da Mullá Husayn vendte tilbake fra det svært vellykkede oppdraget han var blitt betrodd av sin lærer, forsvant deres mismot.¹

Det var på den første dagen i *muḥarram* i år 1260 etter hedsjra (e. h.)² at Mullá Husayn kom tilbake til Karbilá. Han oppmuntret og styrket sin leders mistrøstige disipler. Han minnet dem på hans usvikelige løfte og tilskyndet dem til å søke etter den skjulte Elskede med stadig årvåkenhet og uopphørlige anstrengelser. Han holdt til like i nærheten av huset som *siyyiden* hadde bodd i. I tre dager var han stadig opptatt med å ta imot besøk av et anselig antall sørgende, som kom for å uttrykke sin bedrøvelse og sorg overfor ham som den fremste representanten for *siyyidens* disipler. Etterpå sammenkalte han en gruppe av sine mest fremstående og betrodde meddisipler og forhørte seg om hvilke ønsker og siste formaninger deres avdøde leder hadde fremsatt. De fortalte ham at Siyyid Kázim gjentatte ganger og med ettertrykk hadde befalt dem å forlate sine hjem, spre seg vidt og bredt, rense sine hjerter for alt forfengelig begjær og vie seg til å søke etter ham som han selv så ofte hadde nevnt ville komme.

¹ «En slik mann var Mullá Husayn-i-Buḥrú'í at selv hans fiender innrømmet hans store lærdom og karakterstyrke. Fra sin tidlige barndom hadde han viet seg til lesning og studier, og hans fremskritt i teologi og rettslære hadde vunnet ham en ikke ubetydelig respekt.» (Comte de Gobineau: *Les Religions et les Philosophies dans l'Asie Centrale*, s. 128.)

² 22. januar 1844 e. Kr.

«Han fortalte oss,» sa de, «at målet for vår søken nå var åpenbart. Slørene som befant seg mellom dere og ham, er slik at bare dere kan fjerne dem ved deres hengivne søken. Intet annet enn from bestrebelse, rene motiver og oppriktighet vil gjøre det mulig for dere å sønderrive dem. Har ikke Gud åpenbart i sin bok at <de som strever for vår sak, dem vil vi lede på våre veier?»¹ «Hvorfor har dere så valgt å bli værende i Karbilá?» bemerket Mullá Husayn. «Hvordan har det seg at dere ikke har spredt dere og reist dere for å gjøre det han så inntrengende bad om?» «Vi innrømmer at vi har sviktet,» lød deres svar. «Vi bevitner alle din storhet. Vi har slik tiltro til deg at dersom du hevder å være den lovede, så vil vi alle beredvillig bøye oss for det uten tvil. Vi forplikter oss dermed til å vise oss trofaste og lydige overfor hva du enn befaler oss å gjøre.» «Gud forbyde!» utbrøt Mullá Husayn. «Det være langt fra hans herlighet at jeg, som kun er støv, skulle bli sammenlignet med ham som er Herrenes Herre! Dersom dere hadde vært fortrolige med Siyyid Kázims måte å uttrykke seg på, ville dere aldri ha ytret slike ord. Deres og min første plikt er å reise oss og handle etter det vår elskede leder bad om på dødsleiet, både etter det han sa og etter det han mente.» Han reiste seg straks og dro rett til Mírzá Hasan-i-Gawhar, Mírzá Muḥít og andre velkjente skikkelser blant Siyyid Kázims disipler. Til hver og en av dem overbragte han uten frykt sin leders avskjedsbudskap. Han understreket hvor påtrengende viktig deres plikt var og oppfordret dem inntrengende til å reise seg og utføre den. Hans appell ble møtt med unnvikende og uverdige svar. «Våre fiender,» sa en av dem, «er mange og mektige. Vi må bli værende her i byen og vokte vår avdøde leders tomme lærestol.» En annen bemerket: «Jeg plikter å bli her og ta meg av *siyyidens* etterlatte barn.» Mullá Husayn skjønnte straks at hans anstrengelser var forgjeves. Han innså hvor tåpelige, blinde og utakknemlige de

¹ Koranen, 29:69.

var og sa ikke mer til dem. Han trakk seg tilbake og lot dem fortsette med sine ørkesløse sysler.

Det var i år seksti at den lovede åpenbaringen ble født. Siden dette året nettopp hadde begynt, kan det passe bra å la vårt tema hvile litt her og nevne visse overleveringer fra Muḥammad og troens imamer med uttrykkelige henvisninger til dette året. Da imam Ja‘far, sønn av Muḥammad, ble spurt angående året da *Qá‘im* skulle åpenbares, svarte han slik: «Sannelig, i år 1260 skal hans Sak bli åpenbart og hans navn bli viden kjent.» I verkene skrevet av den lærde og velkjente Muḥyi‘d-Dín-i-‘Arabí finner man mange henvisninger både til året da den lovede manifestasjonen skulle komme og til hans navn. Blant disse henvisningene finner man følgende: «Hjelperne og støttene for hans tro skal være Persias folk.» «I hans navn kommer Beskytterens navn [‘Alí] før Profetens [Muḥammad].» «Året for hans åpenbaring er identisk med halvparten av tallet som er delelig med ni [2520].» I sine dikt om året for manifestasjonen kommer Mírzá Muḥammad-i-Akḥbárí med følgende forutsigelse: «I året *ghars* [som har bokstavverdien 1260] skal jorden bli opplyst av hans lys, og i *gharasih* [1265] skal verden bli badet i dets glans. Hvis du lever til året *gharasí* [1270], skal du bli vitne til hvordan nasjonene, herskerne, folkeslagene og Guds tro alle vil ha blitt fornyet.» I en overlevering som tilskrives imam ‘Alí, de troendes anfører, er det likeledes nedtegnet: «I *ghars* skal den guddommelige ledelses tre bli plantet.»

Da Mullá Ḥusayn hadde utført den plikten han mente å ha til å tilskynde og vekke sine meddisipler, dro han fra Karbilá med kurs for Najaf. Sammen med seg hadde han sin bror Muḥammad-Ḥasan og sin nevø Muḥammad-Báqir, som begge hadde fulgt ham helt fra han besøkte sin hjemby *Bush-rúyih*, i *Khurásán*-provinsen. Da Mullá Ḥusayn kom til *Masjid-i-Kúfih*, bestemte han seg for å bli på stedet i førti dager, og der levde han et tilbaketrukket liv i bønn. Ved å faste og våke forberedte han seg på den hellige oppdagerferd-

en som han snart skulle legge ut på. Disse andaktsøvelsene var det bare hans bror som utførte sammen med ham. Nevøen, som tok seg av deres daglige behov, fastet sammen med dem og deltok i andaktsøvelsene i sine ledige stunder.

Denne beskyttede roen som omgav dem, ble etter et par dager uventet brutt da en av Siyyid Kázims fremste disipler kom til Masjid-i-Kúfih sammen med tolv andre og fant sin meddisippel Mullá Ĥusayn fordypet i meditasjon og bønn. Denne personen var Mullá ‘Alíy-i-Bastámí, som var i besittelse av en så omfattende lærdom og var så dypt fortrolig med Shaykh Aĥmads lære at mange til og med anså ham for å stå over Mullá Ĥusayn. Ved flere anledninger forsøkte han å spørre Mullá Ĥusayn hvor han aktet seg hen etter sin tid i isolasjon. Men hver gang han nærmet seg ham, fant han Mullá Ĥusayn så fordypet i sine andaktsøvelser at det syntes umulig for ham å våge seg til å spørre. Han bestemte seg snart for å gjøre likedan og trekke seg tilbake fra omgang med andre i førti dager. Alle hans ledsagere fulgte hans eksempel, med unntak av tre som fungerte som tjenerne for de andre.

Umiddelbart etter at de førti dagene i isolasjon var over, satte Mullá Ĥusayn kursen mot Najaf sammen med sine to ledsagere. Han forlot Karbilá om natten, avla et besøk ved Najafs gravmæle og fortsatte straks til Búshihir ved Den persiske golf. Der begynte han sin hellige søken etter sitt hjertes Elskede. Der innåndet han for første gang duften av den personen som i flere år hadde bodd i byen som kjøpmann og levd som en ringe borger. Der fornemmet han den sødmefylte angen av hellighet som hans Elskedes utallige bønner i så rikt monn hadde gjennomtrengt byens atmosfære med.

Han kunne imidlertid ikke bli værende lenger i Búshihir. Han fortsatte til Shíráz, som om en magnet trakk ham nordover med uimotståelig kraft. Da han kom til byporten der, bad han broren og nevøen dra videre til Masjid-i-Ílkhání med en gang og bli der til han selv kom. Han sa at han håpet å

komme tidsnok til å be aftenbønnen sammen med dem, om Gud så ville.

Samme dag vandret han utenfor byporten, noen timer før solnedgang. Plutselig fikk han øye på en ung mann med grønn turban. Ansiktet strålte da han kom mot ham og hilste ham kjærlig velkommen med et smil. Han omfavnet Mullá Husayn med øm hengivenhet som om han hadde vært hans nære venn hele livet. Mullá Husayn trodde først at det var en disippel av Siyyid Kázim som var kommet for å ønske ham velkommen etter å ha hørt at han nærmet seg Shíráz.

Martyren Mírzá Aḥmad-i-Qazvíní hadde ved flere anledninger hørt Mullá Husayn berette for de tidlige troende om sitt gripende møte med Báb. Han fortalte meg følgende:

«Jeg har gjentagne ganger hørt Mullá Husayn gi en malende beskrivelse av omstendighetene ved dette bemerkelsesverdige møtet: «Den unge mannen som møtte meg utenfor byporten i Shíráz, overvældet meg med uttrykk for hengivenhet og kjærlig omsorg. Han innbød meg varmt til å bli med hjem og forfriske meg etter strabasene på reisen. Jeg bad ham ha meg unnskyldt og viste til at mine to ledsagere hadde ordnet med mitt opphold i byen og nå ventet på at jeg skulle komme tilbake. «Overlat dem i Guds varetekt,» lød hans svar. «Han vil ganske visst beskytte dem og våke over dem.» Da han hadde sagt dette, bad han meg følge ham. Den unge fremmedes milde og likevel overbevisende måte å snakke på gjorde et dypt inntrykk på meg. Mens jeg fulgte etter ham, ble mine første inntrykk av dette uventede møtet forsterket av hans måte å gå på, av hans inntagende stemme og verdige holdning.

Vi befant oss snart foran porten til et beskjedent utseende hus. Han banket på døren, som snart ble åpnet av en etiopisk tjener. «Tred inn med «Fred», og i sikkerhet,»¹ var hans ord idet han skrittet over terskelen og gjorde tegn

¹ *Koranen*, 15:46.

til at jeg skulle følge etter. Hans innbydelse ble uttalt med kraft og majestetisk verdighet og gjennomboret min sjel. Jeg syntes det var et godt varsel å bli tiltalt med slike ord, siden jeg nå stod på dørterskelen til det første huset jeg var i ferd med å gå inn i Shíráz, en by med en atmosfære som allerede hadde gjort et ubeskrivelig inntrykk på meg. Kunne ikke mitt besøk i dette huset, tenkte jeg for meg selv, sette meg i stand til å komme nærmere målet for min søken? Kunne det ikke fremskynde avslutningen av en periode med sterk lengsel, iherdig leting og økende iver som en slik søken innebærer? Mens jeg gikk inn i huset og fulgte etter verten til hans rom, ble hele mitt vesen fylt av usigelig glede. Straks vi hadde satt oss, bad han om å få inn en mugge med vann og bad meg vaske hender og føtter etter reisen. Jeg bad om lov til å trekke meg tilbake til et annet rom og vaske meg der. Han avslo anmodningen og helte deretter vann over hendene mine. Han gav meg noe forfriskende å drikke, og så bad han om samovaren og laget selv te som han serverte meg.

Jeg var overveldet av den overmåte store vennligheten han viste meg, og jeg reiste meg for å gå. «Tiden for aftenbønn nærmer seg,» tillot jeg meg å bemerke. «Jeg har lovet mine venner å slutte meg til dem da i Masjid-i-Ílkhání.» Med den ytterste høflighet og ro svarte han: «Du har sikkert sagt at du ville være tilbake da om Gud så ville. Det ser ut til at han har villet det annerledes. Du trenger ikke å være redd for å ha brutt ditt løfte.» Hans verdighet og selvsikkerhet fikk meg til å tie. Jeg vasket meg på nytt og gjorde meg klar til å be. Han stod likeledes ved siden av meg og bad. I bønnen lettet jeg min sjel, som var sterkt tynget både fordi dette møtet var så gåtefullt, og fordi min søken hadde vært anstrengende og krevende. Jeg hvisket frem denne bønnen: «Jeg har bestrebet meg til det ytterste, o min Gud, og til nå har det ikke lyktes meg å finne din lovede budbringer. Jeg bevitner at ditt ord ikke slår feil, og

at ditt løfte er sikkert.»

Denne aftenen, denne minneverdige aftenen, var kvelden før den femte dagen i *jamádíyu'l-avval* i år 1260 e. h.¹ Det var omtrent en time etter solnedgang da min ungdommelige vert begynte å samtale med meg. «Hvem,» spurte han meg, «ser dere på som Siyyid Kázims etterfølger og deres leder?» «På sitt dødsleie tilskyndet vår leder oss inntrengende til å forlate våre hjem, spre oss vidt omkring og lete etter den lovede Elskede,» svarte jeg. «Jeg dro derfor til Persia, har reist meg for å gjøre som han ønsket og er fortsatt på leting.» «Har deres leder,» spurte han videre, «gitt dere noen detaljerte anvisninger om hva som særpreger den lovede?» «Ja,» svarte jeg, «han er av uplettet herkomst, tilhører en ansett slekt og nedstammer fra Fátimih. Når det gjelder alderen, så er han over tjue og under tretti år gammel. Han er middels høy, røyker ikke og har ingen legemsfeil.» Han var taus en stund og erklærte så med klingende røst: «Se – alle disse tegn finnes hos meg!» Han tok så for seg hvert av de ovennevnte tegnene etter tur og viste på en avgjørende måte at de alle lot seg anvende på hans person. Jeg ble svært overrasket og bemerket høflig: «Han som vi venter skal komme, er en usedvanlig hellig mann, og den Saken han skal åpenbare, har en voldsom kraft. Mange og forskjellige er de krav som vil måtte oppfylles av ham som hevder å være denne Saks synlige legemliggjørelse. Hvor ofte har vel ikke Siyyid Kázim henvist til den veldige kunnskapen som den lovede besitter! Hvor ofte sa han vel ikke: «Min egen kunnskap er bare en dråpe sammenlignet med den som han er begavet med. All min begavelse er bare som et støvgrann overfor hans veldige kunnskap. Ja, forskjellen er ikke til å måle!»» Ikke før hadde disse ordene kommet over mine lepper, så fant jeg meg grepet av en frykt og

¹ Det tilsvarer kvelden den 22. mai 1844 e. Kr. Den 23. mai falt på en torsdag.

anger som jeg hverken kunne skjule eller forklare. Jeg irectesatte meg selv strengt og bestemte meg i samme stund for å innta en annen holdning og legge an en mildere tone. Jeg lovet overfor Gud at dersom min vert skulle berøre emnet en gang til, så ville jeg med den ytterste ydmykhet svare og si: «Om De skulle være villig til å underbygge Deres påstand, ville De avgjort fri meg fra den engstelsen og spenningen som tynger min sjel så sterkt. Jeg vil sannelig være Dem takk skyldig om De kunne gjøre det.» Da jeg begynte å lete, bestemte jeg meg for å anse følgende to punkter som målestokk for å bedømme hvorvidt den som måtte hevde å være den lovede *Qá'im*, talte sant eller ei. Det første holdepunktet var en avhandling jeg selv hadde forfattet, og som omhandlet de vanskelig tilgjengelige og skjulte læresetningene som *Shaykh Ahmad* og *Siyyid Kázim* hadde vært talsmenn for. Den som syntes å være i stand til å klargjøre de dunkle hentydningene i denne avhandlingen, ville jeg forelegge min andre anmodning. Jeg ville be vedkommende om å åpenbare en kommentar til Josefs sure, uten den minste nøling eller ettertanke, i en stil og språkføring som skulle være helt forskjellig fra det som var gjengs i tiden. Ved en tidligere anledning hadde jeg på tomannshånd bedt *Siyyid Kázim* om å skrive en kommentar til denne suren. Han avslo det og sa: «Dette er sannelig mer enn jeg evner. Han, den store som kommer etter meg, vil åpenbare den for deg uten å være bedt om det. Denne kommentaren vil utgjøre et av de viktigste vitnesbyrd om hans sannhet og et av de klareste tegn på hans høye stilling.»¹

Mens jeg tenkte på disse tingene, bemerket min fornemme vert igjen: «Se nøye etter. Den personen som

¹ «Det fortelles at *Mullá Husayn* skal ha sagt følgende: «Da jeg en dag var alene sammen med den avdøde *Siyyid [Kázim]* i hans bibliotek, spurte jeg hvorfor *Súriy-i-Yúsuf* i *Koranen* ble kalt «den beste beretning». Til det svarte han at det ikke var den rette anledningen til å forklare grunnen da. Denne hendelsen ble skjult i mine tanker, og jeg hadde heller ikke nevnt den for noen.» (*Tárikh-i-Jadíd*, s. 39.)

Siyyid Kázim siktet til, kunne det kanskje ikke være meg?» Da kjente jeg meg drevet til å gi ham en avskrift av avhandlingen som jeg hadde med meg. «Vil De,» spurte jeg ham, «lese denne boken min og se på dens sider med overbærende øyne? Jeg ber Dem om å overse mine svakheter og ufullkommenheter.» Han gjorde nådigst som jeg ønsket. Han åpnet boken, kastet et blick på noen avsnitt, lukket den og begynte deretter å tale til meg. I løpet av noen få minutter hadde han, på den kraftfulle og sjarmerende måten som særpreget ham, oppklart alle dens mysterier og løst alle dens problemer. Etter at han til min fulle tilfredshet og i løpet av så kort tid hadde fullført den oppgaven som jeg ventet at han skulle utføre, forklarte han for meg visse sannheter som hverken kunne finnes i imamenes overleverte utsagn eller i Shaykh Aḥmads eller Siyyid Kázims skrifter. Disse sannhetene hadde jeg aldri hørt før, og de syntes å ha en slående friskhet og kraft. «Hvis du ikke hadde vært min gjest,» sa han senere, «ville du ha vært i en ytterst alvorlig situasjon. Guds altomfattende nåde har reddet deg. Det er Gud som skal sette sine tjenere på prøve og ikke hans tjenere som skal bedømme ham etter sin mangelfulle målestokk. Dersom jeg skulle unnlate å avklare de tingene som forvirrer deg, kunne man da anse den virkeligheten som skinner i meg for å være uten kraft eller anklage min kunnskap for å være mangelfull? Nei, ved Guds rettferdighet, på denne dag påhviler det både Østens og Vestens folk å ile hen til denne terskel og søke å oppnå den barmhjertiges gjenopplivende nåde her. Den som nøler, vil sannelig ha lidt et alvorlig tap. Bevitner ikke jordens folk at de først og fremst ble skapt for å kjenne og tilbe Gud? Det påhviler dem å reise seg, like oppriktig og spontant som du har reist deg, og søke sin lovede Elskede med besluttomhet og standhaftighet.» Han fortsatte så: «Nå er tiden inne til å åpenbare kommentaren til Josefs sure.» Han grep pennen,

og i et utrolig tempo åpenbarte han hele *Mulk*-suren, det første kapittel i hans kommentar til Josefs sure. Den overveldende virkningen av måten han skrev på ble forsterket av hans milde og messende stemme, som ledsaget skrivingen. Ikke ett øyeblikk avbrøt han strømmen av vers som fløt fra pennen. Han stoppet ikke en eneste gang før *Mulk*-suren var ferdig. Jeg satt trollbundet av stemmens magiske virkning og åpenbaringsens overveldende kraft. Til sist reiste jeg meg nølende og bad om tillatelse til å gå. Smilende bad han meg om å sitte ned og sa: «Hvis du drar i en slik tilstand, vil de som ser deg ganske sikkert si: «Denne stakkars ungdommen er gått fra vettet.»» På det tidspunktet viste klokken to timer og elleve minutter etter solnedgang.¹ Denne kvelden, på den femte dagen i *jamádíyu'l-avval* i år 1260, tilsvarte kvelden før den sekstifemte dagen etter *naw-rúz* og var også kvelden på den sjette dagen i *khurdád* i året *nahang*. «Denne kvelden,» erklærte han, «denne selvsamme stunden vil i de kommende dager bli feiret som en av de største og mest betydningsfulle av alle fester. Takk Gud for at han nådigst har hjulpet deg til å nå frem til ditt hjertes attrå og for at du har drukket av hans ytrings forseglede vin. «Vel er det med dem som oppnår å komme dit.»»²

Ved tredje time etter solnedgang gav min vert beskjed om at middagen skulle serveres. Igjen kom den samme etiopiske tjeneren og satte frem den mest utsøkte mat for oss. Dette hellige måltidet gjenoppfrisket både kropp og sjel. Mens jeg var hos min vert, følte jeg det i den

¹ Datoen for åpenbaringen fastlegges av følgende avsnitt i den persiske *Bayánen* (*váhíd* 1, *báb* 7): «Dens begynnelse fant sted da to timer og elleve minutter [hadde gått] fra aftenen forut for den femte *jamádíyu'l-úlá* år 1260 [e. h.], som er år 1270 [for Muhammands] profetiske virke.» (Fra en håndskriftutgave av *Bayánen* skrevet i Siyyid Husayns håndskrift. Han var Bábs skriver og ledsager.)

² A. L. M. Nicolas siterer følgene fra *Kitábu'l-Haramayn*: «I sannhet, den første dag da Ånden steg ned i hjertet hos denne trell, var den femtende [dag] i måneden *rabí'u'l-avval*.» (A. L. M. Nicolas: *Siyyid 'Alí-Muhammad dit le Báb*, s. 206.)

stunden som om jeg nøt Paradisets frukter. Jeg kunne ikke annet enn undres over den etiopiske tjenerens opptreden og hengivne oppmerksomheter. Hos ham syntes selve livet å være forvandlet av hans herres gjenskapende påvirkning. Da skjønnte jeg for første gang betydningen av den velkjente overleveringen som tilskrives Muḥammad: «De fromme og rettferdige blant mine tjenere har jeg beredt hva øyne ikke har skuet, ører ikke har hørt og menneskehjerner ikke har uttenkt.» Om min ungdommelige vert ikke hadde hatt noe annet grunnlag for sin storhet, så ville dette alene ha vært tilstrekkelig: at han mottok meg med en slik gjestfrihet og kjærlig omsorg som jeg var overbevist om at intet annet menneske ville kunne oppvise.

Jeg satt som fjetret av hans ord, uten tanke for tiden og dem som ventet meg. Jeg ble brått vekket av henrykkelsen jeg syntes å befinne meg i da muezzinens rop kalte de troende til morgenbønn. Alle de gleder, all den usigelige herlighet som den allmektige har berettet om i sin bok som paradisoernes kostelige eie – de syntes jeg å oppleve denne natten. Det var som om jeg befant meg på et sted som med rette kunne beskrives slik: «Der skal ingen møye nå oss og ingen tretthet røre oss.»¹ «Der skal de ikke høre tomt snakk, og ingen bebreidelser, bare ordene <Fred, fred!>»² «Deres rop der skal være: <Ære være deg, o Gud!>, og deres hilsen skal ende med <Lovet være Gud, alle skapningers Herre!>»³

Den natten sov jeg ikke. Jeg var trollbundet av den melodiøse stemmen som steg og sank mens han messet. Den klang sterkt da han åpenbarte versene i *Qayyúmu'l-Asmá'*³ og ble preget av eteriske og intrikate toner mens

1, 3 Sitater fra *Koranen*.

2 *Koranen*, 56:24-25.

3 Bábs kommentar til Josefs sure.

han fremsa de bønnene han åpenbarte.¹ Ved slutten av hver påkallelse gjentok han dette verset: «Ære være Herren, maktens Herre, – fjernt borte fra det de påstår! Fred over sendebudene! Lovet være Gud, all verdens Herre!»²

Han tiltalte meg så med følgende ord: «O du som er den første til å tro på meg! Sannelig sier jeg: Jeg er Báb, Guds Port, og du er Báb-ul-Báb, porten til denne porten. I begynnelsen må atten sjeler, spontant og av egen drift, godta meg og erkjenne at min åpenbaring er sann. Hver av dem vil måtte forsøke å finne meg uavhengig av de andre, uten andres varsel eller oppfordring. Og når tallet er fullt, vil en av dem nødvendigvis måtte bli valgt til å ledsage meg på min pilegrimsferd til Mekka og Medina. Der skal jeg overbringe Guds budskap til *sharífen* i Mekka. Så skal jeg vende tilbake til Kúfih, der jeg nok en gang skal åpenbare hans Sak, i denne hellige byens *masjid*. Det påhviler deg å ikke røpe det du har sett og hørt, hverken for dine ledsagere eller for noen annen sjel. Hengi deg til bønn og undervisning i Masjid-i-Ílkhání. Også jeg vil delta i fellesbønnen der sammen med deg. Ta deg i akt så ikke din holdning overfor meg avslører din troshemmelighet. Du bør fortsette å beskjefte deg med dette og innta samme holdning til vi drar av sted til Hijáz. Før vi drar, skal hver av de atten sjelene få sitt spesielle oppdrag av oss og sendes ut for å utføre sin oppgave. Vi skal gi dem anvisning om å lære ut Guds Ord og levendegjøre menneskenes sjeler.» Da hadde sagt dette til meg, lot han

¹ «I den første av sine bøker var han fremfor alt from og mystisk. I den andre inntok polemikk og dialektikk en viktig plass, og hans tilhørere la merke til at han fra et utvalgt kapittel i Guds bok utviklet en ny betydning som ingen hadde sett før, og særlig at han fra samme kapittel utledet helt uventede læresetninger og opplysninger. Det man aldri ble trett av å beundre, var elegansen og skjønnheten i den arabiske stilen som ble anvendt i disse skriftene. De fikk snart entusiastiske beundrere som ikke var redde for å foretrekke dem fremfor de fineste avsnittene i *Koranen*.» (Comte de Gobineau: *Les Religions et les Philosophies dans l'Asie Centrale*, s. 120.)

² *Koranen*, 37:180-182.

meg få gå. Han fulgte meg til utgangsdøren og overlot meg i Guds varetekt.

Denne åpenbaringen, som så brått og heftig var blitt kastet over meg, kom som lyn fra klar himmel som en stund syntes å ha lammet alle mine sanser.¹ Jeg var blendet av åpenbaringens strålende glans og overveldet av dens knusende kraft. Begeistring, fryd, ærefrykt og forundring beveget meg til dypet av min sjel. Mest fremtredende blant disse fornemmelsene var en følelse av glede og styrke som syntes å ha forvandlet meg. Hvor svak og kraftløs, hvor nedslått og engstelig hadde jeg ikke kjent meg før! Da skalv jeg slik på hender og føtter at jeg hverken kunne skrive eller gå. Men nå hadde kunnskapen om hans åpenbaring oppildnet meg. Jeg kjente meg så modig og sterk at om verden med alle sine folkeslag og herskere skulle reise seg mot meg, så ville jeg motstå deres angrep alene og uten å la meg forferde. Universet syntes bare som en håndfull støv i mitt grep. Jeg syntes å være Gabriels personifiserte røst som ropte til hele menneskeheten: «Våkner opp, for se – det lysner av dag! Reis dere, for hans Sak er gjort åpenbar. Hans nådes porter står på vidt gap. Tre inn der, o verdens folk. For han som er lovet dere, er kommet!»

I denne tilstanden forlot jeg hans hus og kom til min bror og min nevø. Et stort antall av Shaykh Aḥmads tilhengere hadde hørt at jeg var kommet og var samlet i

¹ «Det fortelles i *Biḥáru'l-Anvár*, *Aválim* og *Yanbú'* at Šádiq, sønn av Muḥammad, uttalte følgende: «Kunnskapen består av tjuesju bokstaver. Alt det profetene har åpenbart, er to av disse bokstavene. Så langt har ingen kjent andre enn disse to bokstavene. Men når *Qá'im* fremstår, vil han foranledige at de resterende tjuefem bokstavene blir åpenbare.» Tenk på det: Han har erklært at kunnskapen består av tjuesju bokstaver og ansett alle profetene, fra Adam like til «Seglet», som fortolkere av kun to av disse bokstavene, og han hevder at de er blitt sendt ned med disse to bokstavene. Han sier også at *Qá'im* vil åpenbare alle de resterende tjuefem bokstavene. Se av dette utsagnet hvor stort og opphøyet hans stadi er. Hans rang overgår alle profetenes rang, og hans åpenbaring overstiger alle deres utvalgte fatteevne og forstand.» (*Kitáb-i-Iqán*, s. 205.)

Masjid-i-Ílkhání for å treffe meg. I samsvar med anvisningene fra min nyfunne Elskede gikk jeg straks i gang med å gjøre som han ønsket. Mens jeg begynte å organisere mine undervisningstimer og utføre mine andaktsøvelser, samlet det seg etter hvert svært mange mennesker rundt meg. Geistlige øvrighetspersoner og myndighetspersoner fra byen kom også for å besøke meg. De undret seg over den ånden som kom til uttrykk i mine forelesninger, uten å være klar over at kilden til min kunnskap ikke var noen annen enn ham som de fleste ivrig ventet skulle komme.

I løpet av de dagene ble jeg ved flere anledninger kalt til Bábs hus for å besøke ham. Om kvelden pleide han å sende den samme etiopiske tjeneren til *masjiden* med det kjærligste velkomstbudskap til meg. Hver gang jeg besøkte ham, tilbragte jeg hele natten sammen med ham. Jeg satt ved hans føtter til det lysnet, trollbundet av magien i hans ytringer og uten tanke for verden og dens bekymringer og sysler. Hvor hurtig fløy vel ikke disse dyrebare timene av sted! Ved daggry trakk jeg meg motvillig tilbake fra hans nærvær. Hvor ivrig så jeg vel ikke i de dagene frem til at det skulle bli kveld! Med hvilke følelser av sorg og beklagelse så jeg ikke dagen gry! I løpet av et av disse nattlige besøkene henvendte min vert seg til meg med disse ordene: «I morgen vil tretten av dine kamerater ankomme. Vis dem den ytterste elskverdighet. Overlat dem ikke til seg selv, for de har viet livet til å søke etter sin Elskede. Be til Gud om at han nådigst må sette dem i stand til å gå trygt langs den stien som er smalere enn et hårstrå og skarpere enn et sverd. Noen av dem vil i Guds øyne bli regnet som hans utvalgte og begunstigede disipler. Med hensyn til andre, så vil de følge middeelveien. De øvriges skjebne vil forbli usagt inntil den time da alt

som er skjult, skal bli åpenbart.»¹

Ved soloppgang samme morgen, like etter at jeg var tilbake fra Bábs hjem, ankom Mullá ‘Alíy-i-Bastámí til Masjid-i-Ílkhání, fulgt av det samme antall kamerater som jeg var blitt fortalt. Jeg begynte straks å sørge for deres velvære. Et par dager etter at de var kommet, gav Mullá ‘Alí en kveld på vegne av sine kamerater uttrykk for følelser som han ikke lenger kunne undertrykke. «Du vet godt», sa han, «hvor stor tillit vi har til deg. Vi føler en slik lojalitet overfor deg at hvis du skulle hevde å være den lovede *Qá’im*, så ville vi alle bøye oss for det uten å nøle. I lydighet mot din oppfordring har vi forlatt våre hjem og er dratt av sted for å søke vår lovede Elskede. Du var den første til å vise oss alle dette edle eksemplet. Vi har fulgt i dine fotspor. Vi har besluttet å ikke minske våre anstrengelser før vi finner den vi søker. Vi har fulgt deg til dette stedet og er rede til å bifalle hvem du enn anerkjenner, i håp om å søke hans beskyttelses ly og komme velberget gjennom oppstyret og opphisselsen som nødvendigvis må prege den siste Time. Hvordan har det seg at vi nå ser deg undervise folket og lede dem i bønn og andakt med den ytterste sinnsro? Tegnene på opphisselse og forventning synes å være forsvunnet fra ditt ansikt. Fortell oss grunnen til dette, bønnfaller vi deg, slik at også vi kan bli befridd fra vår nåværende tilstand av uvisshet og tvil.» «Dine kamerater», bemerket jeg mildt, «kan naturligvis tilskrive min fred og sinnsro den innflytelsen jeg synes å ha oppnådd her i byen. Sannheten er langt fra dette. Verden, forsikrer jeg deg, med all sin pomp og prakt, kan aldri lokke denne Husayn fra Bushrúyih bort fra hans Elskede. Helt siden begynnelsen av dette hellige for-

¹ «Forstå på samme vis begynnelsen på at *Bayánen* ble manifestert. I løpet av førti dager trodde ingen andre enn bokstaven *sín* på B. Det skjedde bare litt etter litt at *Bismi’lláhu’l-Amna’u’l-Aqdas* iførte seg troens kledning inntil Den Opprinnelige Enhet til sist var fullført. Se dernest hvordan den har vokst inntil våre dager.» (*Le Bayán Persan*, bind 4, s. 119.)

etagende som jeg har påtatt meg, har jeg lovet høyt og hellig å forsegle min egen skjebne med mitt hjerteblod. For hans skyld har jeg ønsket velkommen å bli nedsenket i et hav av vanskeligheter. Jeg lengter ikke etter denne verdens ting. Jeg ønsker bare å behage min Elskede. Ikke før jeg utgyter mitt blod for hans navn, vil den ild som brenner i meg, bli slukket. Måtte det behage Gud at du får leve til å bevitne den dagen. Kunne ikke dine kamerater ha tenkt seg at fordi Mullá Husayn har lengtet så sterkt og søkt så standhaftig, så har Gud i sin uendelige nåde nedverdiget seg til å åpne sin nådes port for Mullá Husayns ansikt, og at fordi han i sin uutgrunnelige visdom ønsket å skjule denne kjensgjerningen, så har han pålagt Mullá Husayn å beskjefte seg med slike sysler?» Disse ordene rørte Mullá 'Alís sjel, og han forstod straks meningen. Med tårer i øynene bønnfalt han meg om å avsløre hans identitet som hadde vendt min opphisselse til fred og forvandlet min uro til visshet. «Jeg bønnfaller deg», bad han, «om å gi meg av den hellige drikk som nådens hånd har gitt deg å drikke, for den vil ganske visst slukke min tørst og lindre lengselens kvaler i mitt hjerte.» «Bønnfall meg ikke om å vise deg denne gunst,» svarte jeg. «Sett din lit til ham, for han vil sikkert lede dine skritt og berolige ditt opprørte hjerte.»»»

Mullá 'Alí skyndte seg tilbake til sine kamerater og gjengav samtalen med Mullá Husayn. De ble oppflammet av ilden som disse ordene tente i deres hjerter og spredte seg straks. De søkte ensomheten i sine celler, og i faste og bønn tryglet de om at sløret mellom dem og deres Elskede snart måtte bli fjernet. De våket og bad: «O Gud, vår Gud! Deg alene tilber vi, og til deg roper vi om hjelp. Led oss, bønnfaller vi deg, på den strake sti, o Herre vår Gud! Oppfyll det du lovet oss ved dine apostler, og gjør oss ikke til skamme på oppstandelsens dag. Du vil sannelig ikke bryte ditt løfte.»

Mens Mullá 'Alíy-i-Bastámí var fordypet i bønn den

tredje natten i enrom, fikk han et syn. Et lys viste seg for hans øyne, og se: det beveget seg bort fra ham. Han ble lokket av glansen fra lyset og fulgte etter det, til det til slutt ledet ham til hans lovede Elskede. I samme stund, ved midnatt, reiste han seg, åpnet døren, skyndte seg til Mullá Ḥusayn mens han jublet av glede og strålte av fryd og kastet seg i armene på sin ærede kamerat. Mullá Ḥusayn omfavnet ham kjærlig og sa: «Lovet være Gud som har ledet oss hit. Vi ville ikke ha blitt ledet hvis ikke Gud hadde ledet oss.»

Da det ble morgen samme dag, skyndte Mullá Ḥusayn seg til Bábs bolig, fulgt av Mullá ‘Alí. Ved inngangen til huset møtte de den trofaste etiopiske tjeneren, som straks gjenkjente dem og hilste dem med følgende ordene: «Før daggry ble jeg kalt til min Mester, som gav meg beskjed om å åpne ytterdøren og vente der. «I dag tidlig vil det komme to gjester,» sa han. «Ønsk dem varmt velkommen i mitt navn. Si til dem fra meg: «Tre inn der i Guds navn.»»»

Mullá ‘Alís første møte med Báb, som lignet på møtet med Mullá Ḥusayn, var forskjellig bare ved at mens bevisene på Bábs guddommelige ærend og vitnesbyrdene om det var blitt kritisk gjennomgått og tolket ved det foregående møtet, så var all argumentasjon denne gang satt til side, og intet annet enn en ånd av intens tilbedelse og nært og glødende kameratskap gjorde seg gjeldende. Hele værelset syntes å være ladet av den himmelske kraften som utgikk fra hans inspirerte ord. Alt i dette rommet syntes å vibrere av dette vitnesbyrdet: «Sannelig, sannelig, en ny Dag demrer. Den lovede er satt på tronen i menneskenes hjerter. I sin hånd holder han det mystiske beger, udødelighetens kalk. Salige er de som drikker av den!»

Hver av Mullá ‘Alís tolv kamerater søkte og fant i sin tur og ved egen innsats sin Elskede. De opplevde lyset av denne guddommelige åpenbaringen og ble ledet til å anerkjenne dens herlighets kraft. For noen skjedde dette mens de sov, for andre i våken tilstand, for et par mens de bad og for

atter andre mens de mediterte. På samme måte som Mullá ‘Alí fikk disse og noen få andre, ledsaget av Mullá Husayn, møte Báb og ble erklært å være «Den Levendes Bokstaver». Sytten Bokstaver ble etter hvert innskrevet på Guds beskyttede tavle. De ble utpekt til å være Bábs utvalgte apostler, til å tjene hans tro og spre hans lys.

Mens Báb snakket med Mullá Husayn en kveld, sa han: «Sytten Bokstaver har så langt samlet seg under Guds tros banner. Det mangler én for å gjøre antallet fullt. Disse Den Levendes Bokstaver skal reise seg for å forkynne min Sak og utbre min tro. I morgen kveld vil den gjenværende Bokstav ankomme og vil gjøre antallet av mine utvalgte disipler fullstendig.» Da Báb kom hjem neste kveld, fulgt av Mullá Husayn, dukket det opp en ungdom, ustelt og tilsmusset etter reisen. Han gikk bort til Mullá Husayn, omfavnet ham og spurte ham om han hadde nådd frem til sitt mål. Mullá Husayn prøvde først å berolige ham i hans opphisselse. Han rådet ham til å hvile en stund og lovet at han ville opplyse ham etterpå. Ungdommen ville imidlertid ikke følge hans råd. Han festet blikket på Báb og sa til Mullá Husayn: «Hvorfor forsøker du å skjule ham for meg? Jeg kan kjenne ham igjen på ganglaget. Jeg bevitner med overbevisning at foruten ham kan ingen, hverken i øst eller i vest, hevde å være Sannheten. Ingen annen kan fremvise den kraft og majestet som stråler ut fra hans hellige person.» Mullá Husayn undret seg over hans ord. Han bad imidlertid om å bli unnskyldt og fikk ham til å beherske sine følelser inntil han kunne gjøre ham kjent med sannheten. Han forlot ham, skyndte seg bort til Báb og fortalte ham om sin samtale med den unge mannen. «Undre deg ikke over hans merkelige oppførsel,» bemerket Báb. «Vi har stått i forbindelse med denne ungdommen i åndens verden. Vi kjenner ham allerede. Vi ventet faktisk at han skulle komme. Gå til ham, og kall ham straks til oss.» Ved disse ordene fra Báb ble Mullá Husayn i samme øyeblikk minnet om følgende overleverte utsagn: «På den ytterste dag skal den usettes

menn krysse jordens veldige utstrekning på åndens vinger, skal nå frem til den lovede *Qá'im* og fra ham søke hemmeligheten som vil løse deres problemer og gjøre slutt på deres rådvillhet.»

Selv om de er langt fra hverandre i legemlig forstand, har disse heroiske sjelene daglig samfunn med sin Elskede, får del i hans ytringers gave og nyter det største privilegium å kunne omgås ham. Hvordan kunne ellers Shaykh Aḥmad og Siyyid Kázim ha visst om Báb? Hvordan kunne de ha fattet betydningen av den hemmeligheten som lå skjult i ham? Hvordan kunne Báb selv, hvordan kunne Quddús, hans elskede disippel, ha skrevet i slike vendinger, hvis ikke åndens mystiske bånd hadde forbundet deres sjeler? Hentydet ikke Báb, i de tidligste dager av sin sendeferd i de første avsnitt av *Qayyúmu'l-Asmá'*, sin kommentar til Josefs sure, til herligheten og betydningen av Bahá'u'lláhs åpenbaring? Var det ikke hans hensikt, ved å dvele ved den utakknemligheten og ondskapen som preget behandlingen Josef fikk av sine brødre, å forutsi hva Bahá'u'lláh var bestemt til å skulle lide ved sin brors og sine slektingers hånd? Var ikke Quddús, skjønt han var beleiret i Shaykh Ṭabarsí-fortet av en ubarmhjertig fiendes bataljoner og beskytning, både dag og natt opptatt med å fullføre sin lovtale av Bahá'u'lláh – den udødelige kommentaren til *Sád av Šamad*, som allerede hadde fått et omfang på fem hundre tusen vers? Hvert eneste vers i *Qayyúmu'l-Asmá'*, hvert eneste ord i den allerede nevnte kommentaren av Quddús, vil ved en uhildet granskning gi et veltalende vitnesbyrd om denne sannheten.

Da Quddús godtok at Bábs åpenbaring var sann, ble det forutbestemte antall av hans utvalgte disipler nådd. Gjennom sin mor var Quddús, som het Muḥammad-'Alí, en direkte etterkommer av imam Ḥasan, profeten Muḥammads datter-sønn.¹ Han ble født i Bārfurúsh i Mázindarán-provinsen. De

¹ Ifølge *Kashfu'l-Ghiṭá'* (s. 227, note 1) døde far til Quddús flere år før Bábs åpenbaring. Da faren døde, var Quddús ennå en gutt og gikk på skole i Mashhad hos Mírzá Ja'far.

som var til stede ved Siyyid Kázims forelesninger, har fortalt at i løpet av de siste årene av hans liv ble Quddús en av hans disipler. Han var den siste som kom og satt alltid på den ringeste plassen i forsamlingen. Han var den første til å gå når møtet var over. Hans taushet og beskjedne oppførsel gjorde at han skilte seg ut fra de andre. Man hørte ofte Siyyid Kázim bemerke at skjønt noen av hans disipler satt på de ringeste plassene og iakttok den strengeste taushet, var de ikke desto mindre så opphøyet i Guds øyne at han selv følte seg uverdigg til å telles blant deres tjenere. Skjønt hans disipler la merke til hvor ydmyk Quddús var og anerkjente hans eksemplariske oppførsel, forble de uvitende om hvem Siyyid Kázim siktet til. Da Quddús kom til Shíráz og antok troen som Báb hadde forkynt, var han bare tjueto år gammel. Skjønt han var ung av år, viste han et mot og en tro så ukuelig at ingen blant hans mesters disipler kunne overgå dette. Ved sitt liv og sin ærefulle martyrdød var han et eksempel på sannheten av denne overleveringen: «Den som søker meg, skal finne meg. Den som finner meg, skal drages nærmere meg. Den som kommer meg nær, skal elske meg. Den som elsker meg, ham skal jeg også elske. Den som elses av meg, ham skal jeg slå ihjel. Den som blir slått ihjel av meg, ham skal jeg selv være en løsepenge for.»

Báb, som het Siyyid ‘Alí-Muḥammad¹, ble født i byen Shíráz på den første dagen av *muḥarram*, i år 1235 e. h.² Han tilhørte en slekt som var berømt for sitt edle sinnelag, og som sporet sin opprinnelse tilbake til Muḥammad selv. Datoen for hans fødsel bekreftet sannheten av profetien som tradisjonen tillegger imam ‘Alí: «Jeg er to år yngre enn min Herre.» Det hadde gått tjuefem år, fire måneder og fire dager etter at han ble født da han gjorde sitt livskall kjent. I sin tidlige barndom

¹ Han er også kjent under følgende benevninger:

Siyyid-i- <u>Dhikr</u>	Tal‘at-i-A‘lá	Siyyid-i-Báb
‘Abdu‘ <u>dh</u> - <u>Dhikr</u>	Ḥaḍrat-i-A‘lá	Bábu‘lláh
Rabb-i-A‘lá	Nuḡtiy-i-Úlá	Nuḡtiy-i-Bayán

² 20. oktober 1819 e. Kr.

mistet han sin far, Siyyid Muḥammad-Riḍá,¹ en mann som var kjent i hele Fárs-provinsen for sin fromhet og dyd og var høyt aktet og æret. Både faren og moren nedstammet fra Profeten, og begge var elsket og respektert av folk. Han ble oppfostret av sin onkel på morssiden, Ḥájí Mírzá Siyyid ‘Alí, en av troens martyrer, som lot en lærer ved navn Shaykh ‘Ábid ha omsorgen for ham, mens han ennå var barn.² Å skulle lese og lære appellerte ikke til Báb, men han bøyde seg likevel for onkelens vilje og gjorde som han sa.

Shaykh ‘Ábid var en from og lærd mann, og blant sine elever var han kjent som Shaykhuná. Han hadde vært en discippel av både Shaykh Aḥmad og Siyyid Kázim. «En dag», fortalte han, «bad jeg Báb fremsi de første ordene av *Koranen*: <Bisimi’lláhi’r-Raḥmání’r-Raḥím>.³ Han nølte og sa at hvis han ikke ble fortalt hva disse ordene betydde, ville han ikke på noen måte prøve å uttale dem. Jeg lot som om jeg ikke kjente betydningen. <Jeg vet hva disse ordene betyr>, sa min elev, <og med din tillatelse vil jeg forklare dem.> Han talte med en slik kunnskap og så flytende at jeg ble helt forundret. Han tolket meningen av <Alláh>, <Raḥmán> og <Raḥím> i vendinger som jeg hverken hadde lest eller hørt. Hans liflige ord minnes jeg ennå. Jeg følte meg drevet til å ta ham tilbake til onkelen og returnere den skatten han hadde betrodd meg å ta vare på. Jeg besluttet å fortelle ham hvor uverdigg jeg følte meg til å undervise et så bemerkelsesverdig barn. Jeg fant onkelen alene på kontoret. <Jeg har bragt ham tilbake til deg,> sa jeg, <og overlater ham til din årvåkne beskyttelse. Han kan ikke behandles som bare et barn, for i ham

¹ Ifølge Mírzá Abu’l-Faḍl (manuskript om Sakens historie, s. 3) var Báb fortsatt et barn og ennå ikke avvent da hans far døde.

² Ifølge Mírzá Abu’l-Faḍl (manuskript, s. 41) var Báb seks eller sju år da han begynte på Shaykh ‘Ábids skole. Skolen var kjent under navnet «Qahviyih-Awliyá». Báb ble fem år ved den skolen, der han fikk en grunnleggende innføring i persisk. På den første dagen i måneden *rabi’u’l-avval*, i året 1257 e. h., dro han av sted til Najaf og Karbilá, og han vendte tilbake til hjemstavnsprovinsen Fárs sju måneder senere.

³ I Guds navn, den medlidende, den barmhjertige.

kan jeg allerede skjelne tegnene på den mystiske kraft som Şāhibu'z-Zamán¹ åpenbaring alene kan fremvise. Du må gi ham din kjærligste omsorg. Behold ham hjemme hos deg, for han har sannelig ikke behov for slike lærere som meg.» Hájí Mírzá Siyyid 'Alí irettesatte Báb strengt. «Har du glemt hva jeg sa du skulle gjøre?» sa han. «Har jeg ikke allerede formant deg til å følge dine skolekameraters eksempel, å være stille og lytte oppmerksomt til hvert ord som din lærer sier?» Da han hadde fått Báb til å love å holde seg trofast til hans anvisninger, bad han Báb vende tilbake til skolen. Men barnets sjel lot seg ikke bli styrt av onkelens strenge formaninger. Ingen disiplin kunne undertrykke strømmen av hans intuitive kunnskap. Dag etter dag fortsatte han å vise slike bemerkelsesverdige tegn på overmenneskelig visdom som jeg er ute av stand til å fortelle om.» Til slutt ble onkelen overtalt til å ta ham ut av Shaykh 'Ábids skole og til å ha ham sammen med seg i sitt eget yrke.² Også der åpenbarte han tegn på en kraft og en storhet som få kunne komme i nærheten av og ingen kunne overgå.

Noen år senere³ inngikk Báb ekteskap med Mírzá Siyyid Ḥasans og Mírzá Abu'l-Qásims søster.⁴ Barnet som

¹ «Tidsalderens Herre», en av den lovede *Qá'ims* titler.

² Ifølge Hájí Mu'ínu's-Saltanihs beretning (s. 37) tok Báb styringen med sine forretningsanliggender uavhengig av andre i en alder av tjue år. «Han ble foreldreløs i ung alder og fikk Áqá Siyyid 'Alí som verge. Han var Bábs onkel på morssiden, og under hans veiledning begynte han i samme yrke som faren hadde hatt (det vil si handelsvirksomhet).» (A. L. M. Nicolas: *Siyyid 'Alí-Muḥammad dit le Báb*, s. 189.)

³ Ifølge Hájí Mu'ínu's-Saltanihs beretning (s. 37) fant Bábs giftermål sted da han var tjueto år gammel.

⁴ Báb henviser til henne i sin kommentar til Josefs sure (*Qarabat*-suren). Det aktuelle tekststedet lyder slik i A. L. M. Nicolas' oversettelse: «I sannhet har jeg inngått forlovelse for Guds trone med Sárá, det vil si den inderlig elskede, fordi «inderlig elsket» stammer fra «Inderlig Elsket». (Den Inderlig Elskede er Muḥammad, og det betyr at Sárá var en *siyyid*). I sannhet har jeg som vitner til vår forlovelse tatt himmelens engler og Paradisets innvånere. Vit at Den Høyeste *Dhikr*s velvilje er stor, o inderlig elskede, fordi det er velviljen som kommer fra Gud, Den Elskede. Du er ikke som andre kvinner om du adlyder Gud med hensyn til Den Høyeste *Dhikr*. Vit du det hellige ords store sannhet, og fryd deg i ditt hjerte over at du sitter sammen med den vennen som er Guds yndling. Herligheten kommer i

ble født i dette ekteskapet, kalte han Aḥmad.¹ Han døde i år 1259 e. h.,² som var året før Báb gjorde sitt kall kjent. Faren klaget ikke over tapet. Han helliget sønnens død med ord som disse: «O Gud, min Gud! Måtte tusen Ismaeler bli gitt meg, denne din Abraham, så at jeg kunne gi dem alle som et kjærlig offer til deg. O min Elskede, mitt hjertes attrå! Ofringen av denne Aḥmad, som din tjener ‘Alí-Muḥammad har ofret på din kjærlighets alter, kan aldri strekke til for å slukke lengselens flamme i hans hjerte. Ikke før han ofrer sitt eget hjerte for dine føtter, ikke før hele hans legeme utsettes for det grusomste tyranni på din sti, ikke før hans bryst gjøres til skyteskive for utallige piler for din skyld, vil hans opprørte hjerte falle til ro. O min Gud, min eneste attrå! Gi at ofringen av min sønn, min enbårne sønn, må finne behag hos deg. Gi at det må bli en innledning til at min egen person ofres fullt og helt på ditt velbehags sti. La mitt livsblod få motta din nåde, for jeg lengter etter å utgyte det på din sti. La det vanne og nære din tros sæd. Skjenk det din himmelske kraft, så dette spede frø fra Gud snart kan spire i menneskenes hjerter, så det kan trives og gro, så det kan vokse til å bli et mektig tre som alle jordens folk og slekter kan samles i skyggen av. Besvar du min bønn, o Gud, og oppfyll mitt kjæreste ønske. Du er i

sannhet til deg fra Gud, den vise. Vær tålmodig i den befaling som kommer fra Gud vedrørende Báb og hans familie. Sannelig, din sønn Aḥmad har et tilfluktssted i den salige himmel nær ved den store Fátimih!» (Forord til A. L. M. Nicolas: *Le Bayán Persan*, bind 2, s. 10-11.) «Bábs enke levde til år 1300 e. h. (1882-83).» (*Journal of the Royal Asiatic Society*, 1889, artikkel 12, s. 993.) Begge var sønner av Mírzá ‘Alí, som var onkelen til Bábs mor på farssiden. Mírzá Muḥsin og Mírzá Hádí, henholdsvis sønn og sønnesønn av Mírzá Siyyid Ḥasan og Mírzá Abu’l-Qásim, ble ‘Abdu’l-Bahás svigersønner.

1 Báb henviser til sin sønn i kommentaren til Josefs sure. A. L. M. Nicolas’ oversettelse lyder slik: «Sannelig, din sønn Aḥmad har et tilfluktssted i den salige himmel nær ved den store Fátimih!» (*Qarábat-suren*.) «Ære være Gud som i sannhet har skjenket <Øyenslysten> en sønn kalt Aḥmad, i hennes ungdom. Sannelig, vi har oppfostret dette barn til Gud!» (*‘Abd-suren*.) (Forord til A. L. M. Nicolas: *Le Bayán Persan*, bind 2, s. 11.)

2 1843 e. Kr.

sannhet den allmektige, den overmåte gavmilde.»¹

Den tiden som Báb viet forretninger, tilbragte han for det meste i Búshíhr.² Den trykkende sommervarmen avholdt ham ikke fra å vie flere timer til sammenhengende bønn på taket av sitt hus hver fredag. Selv om han var ute i den stekende solen midt på dagen, vendte han hjertet til sin Elskede og fortsatte å samtale med ham uten å ense den sterke varmen, mens han glemte verden omkring seg. Fra det begynte å lysne av dag til solen gikk opp, og fra middag til sent på ettermiddagen viet han seg til meditasjon og from tilbedelse. Ved daggry vendte han blikket mot nord, i retning av Tíhrán³, og med et hjerte som strømmet over av kjærlighet og glede hilste han den oppadgående sol, som for ham var et tegn og symbol på den Sannhetens Sol som snart skulle stige opp over verden. Som en elsker som ser på sin elskedes ansikt, betraktet han den oppadgående solskiven med standhaftighet og lengsel. Han syntes å henvende seg til den skinrende lyskilden på et mystisk språk og å betro den sitt budskap om lengsel og kjærlighet til sin skjulte Elskede. Han hilste de lysende solstrålene med en så frydefull begeistring at de tankeløse og uvitende rundt ham trodde at han var for-

¹ «Han dro fra Shíráz til Búshíhr da han var 17 år gammel og ble der i fem år mens han drev handel. På grunn av sin rettskaffenhet og fromhet vant han i løpet av denne tiden aktelse hos alle de kjøpmenn han kom i kontakt med. Han var ytterst påpasselig med sine religiøse plikter og gav bort store summer til veldedighet. Ved en anledning ga han 70 *túmáner* [omtrent 22 pund] til en fattig nabo.» (Appendiks 2 i *Tárikh-i-Jadíd: Háji Mírzá Jánís historie*, s. 343-4.)

² «Han hadde allerede en hang til tenksomhet og var gjerne taus, mens hans fine ansikt, strålende blikk og beskjedne og tankefulle uttrykk tiltrakk seg medborgernes oppmerksomhet, selv på et så tidlig tidspunkt. Selv om han var svært ung, kjente han seg uimotståelig tiltrukket av religiøse emner. For han var knapt nitten år gammel da han skrev sitt første verk, *Risáliy-i-Fiqhíyyih*, der han viser sann fromhet og en overstrømmende islamsk ordbruk, noe som syntes å spå en strålende fremtid innenfor ortodoks sjittisk rettslære. Det er sannsynlig at dette verket ble forfattet i Búshíhr, for han ble sendt dit av sin onkel i en alder av atten eller nitten år for å ta hånd om hans forretningsinteresser.» (A. L. M. Nicolas: *Siyid 'Alí-Muḥammad dit le Báb*, s. 188-189.)

³ Teheran.

elsket i solen selv.¹

Jeg har hørt Hájí Siyyid Javád-i-Karbilá'í² fortelle følgende: «Mens jeg var på vei til India, reiste jeg gjennom Búshíhr. Siden jeg kjente Hájí Mírzá Siyyid 'Alí fra før, fikk jeg møte Báb ved flere anledninger. Hver gang jeg møtte ham, fant jeg ham i en slik tilstand av ydmykhet og beskjedenhet som jeg ikke finner ord for å beskrive. Hans nedslagne øyne, hans ytterste høflighet og opphøyede ansiktsuttrykk gjorde et uutslettelig inntrykk på min sjel.³ Jeg hørte ofte hans nærmeste omgangskrets vitne om hans rene karakter, hans inntagende fremtreden, selvutslettelse, rettskafne vesen og ytterste hengivenhet overfor Gud.⁴ En person overlot en

¹ «I samvær med andre samtalte han helst med de lærde eller lyttet til beretningene fra reisende som samlet seg i denne handelsbyen. Dette er grunnen til at han i alminnelighet ble antatt å være blant tilhengerne av ʿAríqat, som nøy stor respekt blant folk.» (*Journal Asiatique*, 1866, bind 7, s. 335.)

² *Kashfu'l-Ghitá'* gir følgende detaljer om denne bemerkelsesverdige personen: «Hájí Siyyid Javád fortalte meg selv at han bodde i Karbilá, at hans fettere var godt kjent blant de anerkjente ulemaene og rettslærde der i byen og tilhørte den sjjittiske *ithná-'asharí*-sekten innenfor islam. I sin ungdom møtte han *Shaykh* Ahmad-i-Ahsá'í, men ble aldri ansett som hans disippel. Han var imidlertid en av Siyyid Kázims erklærte følgesvenner og støtter og var en av hans mest fremste tilhengere. Han møtte Báb i *Shíráz*, lenge før denne begynte sitt profetiske virke. Han møtte ham ved flere anledninger hjemme hos Bábs onkel på morssiden da Báb bare var åtte eller ni år gammel. Han møtte ham senere i Búshíhr og oppholdt seg rundt seks måneder i samme *khán* som Báb og hans onkel bodde i. Mullá 'Alí-i-Bastámí, en av Den Levendes Bokstaver, gjorde ham kjent med Bábs budskap i Karbilá, og han dro derfra videre til *Shíráz* for å forhøre seg nærmere om hva denne åpenbaringen gikk ut på.» (S. 55-7.)

³ «Báb hadde et mildt og vennlig ansikt, han førte seg med ro og verdighet, hans veltalenhet gjorde inntrykk, og han skrev hurtig og godt.» (Lady Sheil: *Glimpses of Life and Manners in Persia*, s. 178.)

⁴ «Han var innadvendt og alltid opptatt med fromme sysler. Hans væremåte var ytterst enkel, preget av en besnærende mildhet. Disse talentene ble ytterligere forsterket av hans svært unge alder og vidunderlige sjarm, og han tiltrakk seg en rekke personer som i høy grad ble styrket og løftet. Folk begynte så å snakke om hans kunnskap og inntrengende veltalenhet. Han kunne ikke åpne leppene (forsikrer de som kjente ham) uten å røre hjertene på det dypeste. Enn videre omtalte han Profeten, imamene og deres hellige ledsagere med dyp ærbødighet. Derved fascinerte han de strengt ortodokse, mens de mer glødende og ivrige sinn var glade over å oppdage, i mer fortrolige uttalelser, at han ikke hevdet tradisjonelle meninger på en rigid måte som de ville ha funnet trettende. Når han talte, åpnet han tvert imot ubegrensede horisonter foran dem – horisonter som var forskjellige, fargerike og gåtefulle, med skygger som her og der ble brutt av flekker med

gang en ting i hans varetekt og bad ham selge den til en fastsatt pris. Da Báb sendte ham pengene for gjenstanden, fant mannen at den summen som han var blitt tilbudt, i betraktelig grad oversteg det beløpet han hadde fastsatt. Han skrev straks til Báb og bad ham forklare grunnen. Báb svarte: «Det som jeg har sendt deg, er helt og holdent ditt. Det er ikke en eneste øre mer enn du har krav på. Det var en tid da den gjenstanden du hadde overlatt meg, oppnådde denne verdien. Da det ikke lyktes meg å selge den til den prisen, føler jeg nå at det er min plikt å tilby deg hele summen.» Hvor meget Báb's forbindelse enn bønnfalt ham om å ta det overskytende beløpet tilbake, så holdt Báb fast ved sitt avslag.

Hvor nøye passet han ikke på å delta på møtene hvor man lovpriste Siyyidu'sh-Shuhadá's, imam Ḥusayn's, dyder! Hvor oppmerksomt lyttet han ikke til fremføringen av lovsangene! Hvilken ømhet og hengivenhet viste han ikke ved disse sørge- og bønnemøtene! Tårene strømmet fra hans øyne mens hans skjelvende lepper mumlet ord i bønn og lovprisning. Hvor respektinngytende var ikke hans verdighet, hvor ømme var ikke de følelsene som hans ansikt vakte!»

De som fikk det store privilegium å bli utvalgt av Báb til å innskriveres i hans åpenbarings bok som Den Levendes Bokstaver, bar følgende navn:

Mullá Ḥusayn-i-Bushrú'í,
Muḥammad-Ḥasan,
hans bror, Muḥammad-Báqir,
hans nevø, Mullá 'Alí-i-Bastámí,
Mullá Khudá-Bahksh-i-Qúchání, senere kalt Mullá 'Alí,
Mullá Ḥasan-i-Bajistání,
Siyyid Ḥusayn-i-Yazdí,
Mírzá Muḥammad Rawḍih-Khán-i-Yazdí,

blendende lys som hensatte disse fantasirike menneskene fra Persia i en ekstatisk tilstand.» (Comte de Gobineau: *Les Religions et les Philosophies dans l'Asie Centrale*, s. 118.)

Sa'íd-i-Hindí,
Mullá Maḥmúd-i-Khu'í,
Mullá Jalíl-i-Urúmí,
Mullá Aḥmad-i-Ibdál-i-Marághí'í,
Mullá Báqir-i-Tabrízí,
Mullá Yúsif-i-Ardibílí,
Mírzá Hádí, sønn av Mullá 'Abdu'l-Vahháb-i-Qazvíní,
Mírzá Muḥammad-'Alí-i-Qazvíní,¹
Ṭáhirih,²
Quddús.

¹ Ifølge Samandar, som var en av de tidlige tilhengerne i Qazvín (manuskript, s. 15), var Ṭáhirihs søster Marḏíyyih gift med Mírzá Muḥammad-'Alí, som var en av Den Levendes Bokstaver og led martyrdøden ved Shaykh Ṭabarsí. Marḏíyyih synes å ha anerkjent og godtatt Bábs budskap (s. 5). Mírzá Muḥammad-'Alí var sønn av Ḥájí Mullá 'Abdu'l-Vahháb, som Báb stilet en tavle til mens han befant seg i nærheten av Qazvín.

² Ifølge *Memorials of the Faithful* (s. 291-8) hadde Ṭáhirih to sønner og en datter. Ingen av dem anerkjente Saken. Hennes kunnskap og hennes prestasjoner var av en slik art at hennes far, Ḥájí Mullá Šálih, ofte uttrykte sin beklagelse i følgende vendinger: «Jeg skulle ønske at hun hadde vært gutt, for han ville ha kastet glans over min husstand og ville ha etterfulgt meg!» Hun ble kjent med Shaykh Aḥmads skrifter mens hun oppholdt seg hjemme hos sin fetter Mullá Javád, og fra hans bibliotek lånte hun disse bøkene og tok dem hjem. Faren protesterte voldsomt mot dette, og i sine opphetede diskusjoner med henne fordømte og kritiserte han Shaykh Aḥmads lære. Ṭáhirih nektet å ta hensyn til farens råd og brevvekslet i all hemmelighet med Siyyid Kázim, som gav henne navnet «Qurratu'l-'Ayn». Tittelen «Ṭáhirih» ble først forbundet med hennes navn mens hun oppholdt seg i Badasht, og ble senere bifalt av Báb. Fra Qazvín reiste hun til Karbilá i håp om å møte Siyyid Kázim. Men hun kom for sent, for *siyyiden* var gått bort ti dager før hun kom. Hun sluttet seg til den bortgangne lederens følgesvenner og tilbragte tiden i bønn og meditasjon, i ivrig forventning om at den skulle komme som Siyyid Kázim hadde forutsagt. Mens hun var der i byen, hadde hun en drøm. En ungdom, en *siyyid* med svart kappe og grønn turban, viste seg for henne på himmelen og fremsa visse vers med løftede hender, og ett av dem skrev hun ned i sin bok. Hun våknet av drømmen, og den underlige opplevelsen hadde gjort et sterkt inntrykk på henne. Da et eksemplar av *Aḥsanu'l-Qiṣaṣ*, Bábs kommentar til Josefs sure, senere nådde henne, oppdaget hun til sin store glede samme vers i denne boken som hun hadde hørt i drømmen. Oppdagelsen overbeviste henne om sannheten i budskapet som verkets forfatter hadde forkynt. Hun oversatte selv *Aḥsanu'l-Qiṣaṣ* til persisk og gjorde de største anstrengelser for å spre og fortolke verket. I tre måneder var hennes hus i Karbilá beleiret av vaktene som guvernøren hadde utpekt til å bevokte henne og hindre henne i å omgås folket. Fra Karbilá reiste hun videre til Baghdád og bodde en tid i huset hos Shaykh Muḥammad-i-Shibl. Derfra flyttet hun over til et annet oppholdssted og ble til slutt ført til muftiens hjem, der hun oppholdt seg i rundt tre måneder.

Med Ṭáhirih som eneste unntak fikk de alle møte Báb og ble gitt sin ærefulle rang av ham personlig. Det var hun som, da hun fikk høre at søsterens mann, Mírzá Muḥammad-‘Alí, skulle reise bort fra Qazvín, betrodde ham et forseglet brev og bad ham levere det til den lovede, som hun sa han var sikker på å møte i løpet av reisen. «Si dette til ham fra meg,» la hun til: «Ditt åsyn viste sin lynende glans og oppsendte sitt lys i det høye. Tal så dette ord: «Er ikke jeg deres Herre?», og vi vil alle svare:«Du er det, du er det!»»¹

Mírzá Muḥammad-‘Alí møtte til sist Báb og anerkjente ham og overbragte ham både Ṭáhirihs brev og hennes budskap. Báb erklærte henne straks som en av Den Levendes Bokstaver. Hennes far, Ḥájí Mullá Šáliḥ-i-Qazvíní, og hans bror, Mullá Taqí, var begge høyt ansette *mujtahider*,² de var

¹ Ifølge *Kashfu’l-Ghiṭá’* (s. 93) fikk Ṭáhirih høre om Bábs budskap av Mullá ‘Alí-i-Bastámí, som besøkte Karbilá i år 1260 e. h. etter å ha vendt hjem fra Shíráz.

² «En av de mest fremtredende familiene i Qazvín var uten tvil familien til Ḥájí Mullá Šáliḥ-i-Baraqańí, som etter sin død fikk tittelen «*Shahíd-i-Thálith*», det vil si «den tredje martyr». Og når jeg sier «mest fremtredende», så mener jeg at familien utmerket seg ved de mange høye stillinger som dens ulike medlemmer innehadde i det geistlige hierarkiet og ved å være vidt berømt for sin kunnskap. Vi skal oppsummere dens tidlige historie for å klarlegge rollen som medlemmene spilte i Persias religiøse stridigheter så vel som i den katastrofen som på en skjebnesvanger måte skulle utvikle broren Mullá Šáliḥs arrogante vesen. Da den store *mujtahid* Áqá Siyyid Muḥammad kom til Qazvín, ble han spurt om Ḥájí Mullá Šáliḥ-i-Baraqańí var en *mujtahid*. «Javisst,» svarte *siyyiden*, og det så meget mer som Šáliḥ var en av hans tidligere studenter som i den senere tid hadde fulgt Áqá Siyyid ‘Alís lære. «Godt,» svarte den som spurte, «men hans bror Muḥammad-Taqí, er også han verdig til den hellige tittelen?» Áqá Siyyid Muḥammad svarte med å rose Taqís egenskaper og hans kunnskap, men unngikk å gi et klart svar på det direkte spørsmålet han var blitt stilt. Men det hindret ikke spørsmålsstilleren i å gjøre det kjent i byen at Siyyid Muḥammad selv hadde bekreftet at Taqí var en mester og i nærvær av ham selv hadde erklært at han var en *mujtahid*. Nå var Siyyid Muḥammad dratt for å bo hos en av sine kolleger, nemlig Ḥájí Mullá ‘Abdu’l-Vahháb. Sistnevnte fikk fort nyss om nyheten som var i omløp. Han tilkalte straks den som hadde stilt spørsmålet til *siyyiden*, og irettesatte ham strengt i vitners nærvær. Ryktet om dette fløy naturlig nok fra munn til munn helt til det nådde Taqí, som ble rasende. Hver gang han hørte Mullá ‘Abdu’l-Vahhábs navn, sa han: «Jeg respekterer ham kun fordi han er min velsignede mesters sønn.» Siyyid Muḥammad fikk høre om alt som hadde skjedd og om alle ryktene, og han skjønnte at han hadde gjort Taqí bedrøvet. En dag kom han derfor for å be Taqí til lunsj. Han behandlet ham med stor respekt, utferdiget utnevnelsen til *mujtahid* og fulgte ham til moskeen samme dag. Da bønnen var over, satte han

seg på trinnene opp til prekestolen og omtalte Taqí i rosende vendinger og bekreftet hans nye rang i hele forsamlingens nærvær. Litt senere falt det seg slik at Shaykh Aḥmad-i-Aḥsá'í reiste gjennom Qazvín. Denne personen, som man sa var den svært fromme forfatteren av *Qīṣaṣu'l-'Ulamá*, ble erklært som ugudelig fordi han bestrebet seg på å skape harmoni mellom filosofi og religiøs lov, «og alle vet at det i de fleste tilfeller er umulig å forene religiøs lov med fornuft». Det får nå være som det vil, men Shaykh Aḥmad raget høyt over sine samtidige, og mange mente det samme som han. Han hadde tilhengere i alle byene i Persia, og sjah Faṭḥ-'Alí behandlet ham med stor ærbødighet, mens Ákhúnd Mullá 'Alí skal ha sagt om ham: «Han er en uvitende mann med et rent hjerte.» Mens han var i Qazvín, bodde han hjemme hos Mullá 'Abdu'l-Vahháb, som etter den tid var Baraqání-familiens fiende. Han drog for å tilbe i stedets moske, og ulemaene i Qazvín kom for å be under hans ledelse. Naturlig nok gjengjeldte han disse hellige menns besøk og høflighetsbevisninger. Han kom godt overens med dem, og det ble snart kjent at hans vert var en av hans disipler. En dag gikk han for å avlegge et besøk hos Hájí Mullá Taqí-i-Baraqání, som gav inntrykk av å motta ham med stor respekt, men benyttet anledningen til å stille ham noen infame spørsmål. «Med hensyn til de dødes oppstandelse på dommens dag,» spurte han, «er du av samme mening som Mullá Ṣadrá?» «Nei,» svarte Shaykh Aḥmad. Taqí tilkalte så sin yngste bror, Hájí Mullá 'Alí, og sa: «Gå til mitt bibliotek og hent Mullá Ṣadrás *Shaváhid-i-Rubúbíyyih*.» Det tok sin tid før Hájí Mullá kom tilbake, så han sa til Shaykh Aḥmad: «Selv om jeg ikke er enig med deg når det gjelder dette, så er jeg likevel interessert i å vite hva du mener om saken.» *Shaykhen* svarte: «Intet ville være lettere. Min overbevisning er at oppstandelsen ikke vil skje med våre fysiske legemer, men med deres essens. Og med essens mener jeg for eksempel glasset som er å finne som en mulighet i stenen.» «Unnskyld meg,» svarte Taqí ondsksfullt, «men denne essensen er forskjellig fra det fysiske legeme, og du vet at det er et dogme i vår hellige religion å tro på det fysiske legemets oppstandelse.» *Shaykhen* tidde. En av hans elever, fra Turkestan, forsøkte forgjeves å dreie samtalen i en annen retning ved å begynne en diskusjon som sannsynligvis ville bli langvarig. Men slaget hadde falt, og Shaykh Aḥmad trakk seg tilbake, overbevist om at han var blitt kompromittert. Det gikk ikke lenge før han skjønnte at samtalen var blitt nøye gjengitt av Taqí, for da han gikk til moskeen samme dag for å be, var det bare 'Abdu'l-Vahháb som fulgte ham. Det brygget opp til en misforståelse som truet med å kulminere i et utbrudd. Men 'Abdu'l-Vahháb mente at han hadde funnet en måte å glatte over tingene på og bønnfalt sin mester om å forfatte og utgi en bok der han skulle bekrefte det fysiske legemets oppstandelse. Men han hadde ikke tatt Taqís hat med i beregningen. Shaykh Aḥmad skrev faktisk denne avhandlingen, som fortsatt er å finne i hans bok *Ajvibatu'l-Masá'il*, men ingen brydde seg om å lese den, og det ble snakket mer og mer om hans ugudelighet for hver dag som gikk. Det hele utviklet seg til et punkt der byens guvernør, prins 'Alí-Naqí Mírzá Ruknu'd-Dawlih, bestemte seg for å få i stand en overenskomst, i betraktning av de viktige personene som var innblandet i striden og av redsel for å bli kritisert for å ha tillatt uenigheten å vokse. En kveld inviterte han alle de berømte ulemaene i byen til et stort festmåltid. Shaykh Aḥmad fikk hedersplassen, og Taqí satt like ved ham, med bare en person imellom. Det ble sendt rundt fat gjort i stand for tre personer, slik at de to fiendene oppdaget at de var nødt til å spise sammen. Men den uforsonlige Taqí vendte seg mot fatet til sine naboer på høyre side, og til prinsens store forferdelse la han venstre hånd over venstre side av ansiktet på en slik måte at han umulig kunne se Shaykh Aḥmad. Etter måltidet,

vel bevandret i den islamske lovs tradisjoner og n t alminnelig respekt blant folk i T hr n, Qazv n og andre ledende byer i Persia. Hun ble gift med Mull  Mu ammad, sønn av hennes onkel Mull  Taq , som sjiittene kalte Shah d-i-Th lith.¹ Selv om hennes familie tilhørte *b l -s r *-slekten, var det bare T ahirih som helt fra begynnelsen av viste en bemerkelsesverdig sympati og hengivenhet overfor Siyyid K zim. Som et tegn på sin personlige beundring for ham forfattet hun et skrift der hun forsvarte og rettferdiggjorde Shaykh A mad, og sendte det til ham. På dette mottok hun snart et svar, holdt i de kjærligste vendinger. I de første avsnittene av dette taltalte *siyyiden* henne på denne måten: «O du som er mine  ynes lyst (Y  Qurrat-i-‘Ayn !) og mitt hjertes glede!» Siden den gangen har hun vært kjent som Qurratu’l-‘Ayn. Etter den historiske sammenkomsten i Badasht var flere av dem som hadde vært til stede der, så forbløffet over hvor uforferdet og frittalende denne heltemodige kvinnen var, at de så det som sin plikt å gjøre B b kjent med hvor oppsiktsvekkende og uhørt hun hadde opptrådt. De anstrengte seg for å tilsmusse hennes gode navn og rykte. På deres anklager svarte B b: «Hva kan jeg si angående henne som maktens og herlighetens Tunge har kalt T ahirih [Den Rene]?» Disse ordene viste seg å være nok til å bringe dem til taushet som hadde forsøkt å svekke hennes stilling. Fra den tid av ble hun omtalt som

som viste seg å være nokså kjedelig, var prinsen fremdeles oppsatt på å forsonne de to motstanderne. Han roste Shaykh A mad i høye toner, berømmet ham som den store arabiske og persiske lærde og sa at Taq  burde vise ham den største respekt. Han sa at det ikke s mmet seg for ham å lytte til sladderen fra personer som var ivrige etter å skape splid mellom to usedvanlige hjerner. Taq  avbrøt ham heftig og erklærte med stor forakt: «Det kan ikke bli noen fred mellom ugudelighet og tro! Om oppstandelsen forfekter *shaykhen* en lære som står i motsetning til den islamske religion (islamsk lov). Den som forfekter en slik lære, er derfor ugudelig, og hva kan en slik opprører og jeg ha til felles?» Prinsen insisterte og b nnf lt forgieves. Men Taq  nektet å gi seg, og alle brøt opp og forlot stedet.» (A. L. M. Nicolas: *Siyyid ‘Al -Mu ammad dit le B b*, s. 263-267.)

¹ Tredje martyr.

Táhirih¹ av de troende.

Her er det på sin plass med noen ord for å forklare uttrykket *bálá-sarí*. Når Shaykh Aḥmad og Siyyid Kázim og deres tilhengere besøkte imam Ḥusayns gravmæle i Karbilá, satt de alltid ved den laveste enden av graven som et tegn på ærbødighet. De gikk aldri forbi den, mens andre tilbedere, *bálá-saríene*, fremsa sine bønner i den øvre delen av gravmælet. Siden *shaykhíene* trodde at «enhver sann troende lever

¹ «Blant sine barn hadde Mullá Šalīḥ en datter, Zarrín-Táj – «Gullkronen», som hadde tiltrukket seg oppmerksomhet fra sin tidlige barndom. I stedet for å leke og more seg som sine jevnaldrende, lyttet hun timer i strekk når foreldrene samtalte om religiøse emner. Med sin skarpe forstand så hun raskt hvor den islamske lærdom tok feil uten selv å ligge under for den, og snart var hun i stand til å diskutere emner som var svært uklare og forvirrende. De islamske overleveringene bød ikke på noen hemmeligheter for henne. Hennes ry ble snart viden kjent i byen. Hennes medborgere anså henne for å være et under, og det med rette. Hun var et under på kunnskapens område, og også i kraft av sin skjønnhet. For da barnet vokste og ble en ung pike, lyste ansiktet av en så strålende skjønnhet at de kalte henne «Qurratu'l-'Ayn», som M. de Gobineau oversetter med «Øyenslyst». Hennes bror 'Abdu'l-Vahháb-i-Qazvíní, som arvet farens lærdom og ry, forteller selv følgende på tross av at han, ihvertfall i det ytre, forble en muhammedaner: «Ingen av oss, hennes brødre eller hennes fettere, våget å tale i hennes nærvær, så skremt var vi av hennes lærdom. Og hvis vi dristet oss til å uttrykke en eller annen hypotese om et omstridt lærespørsmål, viste hun på en så klar, presis og avgjørende måte at vi var på avveie at vi øyeblikkelig trakk oss forvirret tilbake.» Hun var til stede når faren og onkelen underviste, i samme rom som to eller tre hundre studenter, men alltid skjult bak et forheng. Og mer enn en gang tilbakeviste hun den forklaringen som disse to eldre mennene fremsatte angående et gitt spørsmål. Hennes ry spredte seg over hele Persia, og de mest hovmodige ulemaene gikk med på å godta noen av hennes hypoteser og oppfatninger. Denne kjensgjerningen er desto mer usedvanlig som den sjiittiske grenen av den muhammedanske religion stiller kvinnen på samme nivå som et dyr. De hevder at hun ikke har noen sjel og bare eksisterer for forplantningens skyld. Mens Qurratu'l-'Ayn ennå bare var ganske ung, giftet hun seg med sin onkels sønn, Muḥammad-i-Qazvíní, som var byens *imám-jum'ih*. Senere dro hun til Karbilá, der hun fulgte Siyyid Kázim-i-Rašhtís undervisningstimer. Begeistret delte hun hans synspunkter, som hun allerede var fortrolig med siden Qazvín var blitt et sentrum for *shaykhí*-læren. Som vi senere skal se, hadde hun en ildfull natur, en presis og klar forstand, en vidunderlig åndsnærværelse og et ukuelig mot. Alle disse egenskapene til sammen gjorde at hun ble interessert i Báb, som hun hørte tale umiddelbart etter at han vendte tilbake til Qazvín. Det hun fikk vite, interesserte henne så sterkt at hun begynte å brevveksle med reformatoren. Hun ble overbevist av ham, og snart gjorde hun sin omvendelse kjent for alle. Skandalen ble svært stor, og de geistlige var sjokkert. Forgjeves tryglet hennes mann, far og brødre henne om å fornekte denne farlige galskapen, men hun var ikke til å rokke og forkynte besluttsomt sin tro.» (A. L. M. Nicolas: *Siyyid 'Alí-Muḥammad dit le Báb*, s. 273-274.)

både i denne verden og i den neste,» følte de det usømmelig og upassende å gå forbi de lavere delene av imam Ḥusayns gravmæle, for i deres øyne var han selve inkarnasjonen av den mest fullkomne troende.¹

Mullá Ḥusayn hadde ventet at han ville bli utvalgt til å ledsage Báb på pilegrimsferden til Mekka og Medina. Men straks Báb besluttet å forlate Shíráz, ble han kalt til sin Mester, som gav ham følgende beskjed: «Vår tid sammen nærmer seg slutten. Min Pakt med deg er nå gjort. Vær rede til innsats, og reis deg for å utbre min Sak. Bli ikke nedslått ved synet av tidens forfall og fordervelse, for Paktens Herre vil ganske visst stå deg bi. Han skal sannelig omgi deg med sin kjærlige beskyttelse, og skal føre deg fra seier til seier. Likesom skyen som sender sitt gavmilde regn ned på jorden, så skal du reise gjennom landet fra ende til annen og utøse over folket de velsignelser som den allmektige i sin barmhjerthet har behaget å skjenke deg. Bær over med ulemaene og underkast deg Guds vilje. La dette ropet lyde: «Våkn opp, våkn opp, for se, Guds Port er åpen, og morgenlyset kaster sin glans over hele menneskeheten! Den lovede er åpenbart. Rydd vei for ham, o jordens folk! Berøv dere ikke lysets frelsende nåde, og lukk heller ikke øynene for dets strålende herlighet.» De som du finner å være mottagelige for din appell, med dem deler du de brev og tavler vi har åpenbart for deg, slik at disse vidunderlige ord kanskje kan få dem til å vende seg bort fra likegyldighetens sump og sveve inn i det

¹ ««Dette navnet har de fått,» sa Ḥájí Karím Khán i sin *Hidáyatu't-Tálibín*, «fordi da avdøde Shaykh Aḥmad var i Karbilá på sine pilegrimsferder til de hellige gravstedene, så fremsa han av respekt for imamene sine bønner mens han stod bak imamen, det vil si ved hans føtter. For ham var det faktisk ingen forskjell mellom den respekt som skulle vises en død imam og en levende imam. Når derimot perserne kom til gravstedet, stilte de seg ved imamens hode og vendte derfor ryggen til ham når de bad, fordi døde helgener begraves med hodet mot *qiblih*. Dette er en vanære og en løgn! Jesu apostler foregav å ha kommet Gud til hjelp og ble kalt *naṣárá*, et navn som ble gitt alle dem som fulgte i deres fotspor. Det var på dette viset at navnet *bálá-sarí* ble utvidet til å omfatte alle som følger læren til dem som ber mens de står ved imamens hode.» (A. L. M. Nicolas: *Essai sur le Shaykhisme*, I, forord, s. 5-6.)

guddommelige nærværs rike. På den pilegrimsferden vi snart skal legge ut på, har vi valgt Quddús som vår ledsager. Vi lar deg bli igjen for å ta imot angrepet fra en grusom og ubarmhjertig fiende. Men vær forvissset om at en usigelig herlig nåde skal bli skjenket deg. Følg samme rute som på reisen nordover, og besøk Işfáhán, Káshán, Qum og Tīhrán på din vei. Bønnfall det allmektige forsyn om at det nådigst må sette deg i stand til å nå den sanne overhøyhets sete der i hovedstaden og til å tre inn i Den Elskedes herskapelige bolig. En hemmelighet ligger skjult i den byen. Når den blir åpenbar, vil den gjøre jorden til et paradys. Mitt håp er at du kan få del i dens nåde og erkjenne dens glans. Fra Tīhrán reiser du videre til Khurásán, og der lar du appellen lyde på nytt. Derfra vender du tilbake til Najaf og Karbilá og venter på beskjed fra din Herre. Vær forvissset om at den opphøyede livsgjerning som du er blitt skapt for, vil bli gjennomført av deg i sin helhet. Dersom en vantro verden skulle rette alle sine piler mot deg, så ville de ikke make å krumme et eneste hår på ditt hode før du har fullført din gjerning. Alle ting er omsluttet av hans mektige grep. Han er i sannhet den allmektige, den altbetvingende.»

Deretter kalte Báb Mullá ‘Alí-i-Bastámí til seg og talte oppmuntrende og kjærlige ord til ham. Han gav ham beskjed om å reise rett til Najaf og Karbilá, hentydet til de alvorlige prøvelser og hjemsøkelsener som ville ramme ham og formante ham til å være standhaftig til siste stund. «Din tro», sa han til ham, «må være klippefast, må trosse enhver storm og overleve enhver ulykke. La ikke de tåpeliges fordømmelser og presteskapets baktalelser plage deg eller vende deg bort fra din hensikt. For du er kalt til å få del i det himmelske festmåltid som er beredt for dere i det udødelige rike. Du er den første til å forlate Guds Hus og til å lide for hans skyld. Hvis du blir slått ihjel på hans sti, så husk at stor vil din belønning bli og rikelig den gaven som vil bli skjenket deg.»

Ikke før var disse ordene sagt, så reiste Mullá ‘Alí seg

fra sitt sete og dro av sted for å utføre sin oppgave. Ved omkring en *farsangs* avstand fra Shíráz ble han innhentet av en ungdom, som rød av opphisselse utålmodig bad om å få tale med ham. Han het 'Abdu'l-Vahháb. «Jeg ber deg», tryglet han Mullá 'Alí, med tårer i øynene, «om å la meg få ledsage deg på reisen. Mitt hjerte tynges av rådvillhet. Jeg bønnfaller deg om å lede mine skritt på sannhetens vei. I natt drømte jeg at jeg hørte utroperen kunngjøre i markedsgaten i Shíráz at imam 'Alí, de troendes anfører, var kommet. Han ropte til mengden: «Reis dere og søk ham. Se, han henter frihetsbrev ut av den brennende ilden og deler dem ut til folket. Skynd dere til ham, for den som mottar dem fra hans hånd, vil ikke få lidelse som straff, og den som ikke får dem fra ham, vil bli berøvet Paradisets velsignelser.» Så snart jeg hørte utroperens stemme, reiste jeg meg, forlot butikken min, og løp over Vakíls markedsgate til et sted hvor jeg så deg stå og dele ut de samme frihetsbrevene til folket. Til den som nærmet seg for å motta dem fra dine hender, hvisket du noen ord som straks fikk vedkommende til å flykte i bestyrtelse og utbryte: «Ve meg, for jeg er berøvet 'Alís og hans slekts velsignelser! Å, stakkars meg, at jeg skulle bli regnet blant de utstøtte og falne!» Jeg våknet av drømmen og gikk tilbake til butikken med hodet fullt av tanker. Plutselig så jeg deg passere sammen med en mann med turban i samtale med deg. Jeg sprang opp og løp for å nå deg igjen, drevet av en kraft som jeg ikke kunne undertrykke. Til min store forbløffelse fant jeg deg stående på samme sted som jeg hadde vært vitne til i drømmen, og du siterte overleveringer og vers. Jeg stod på litt avstand og betraktet deg uten at du og din venn la merke til meg. Jeg hørte den mannen som du henvendte deg til, protestere heftig og si: «Det er lettere for meg å bli oppslukt av helvetes flammer enn å anerkjenne sannheten av dine ord, som fjell ikke er i stand til å bære vekten av!» Til hans foraktfulle avvisning svarte du: «Om hele universet skulle fornekte hans sannhet, så kunne det aldri tilsmusse hans storhets-

kappes uplettede renhet.» Da du forlot ham, satte du kursen mot Kázirán-porten. Jeg fortsatte med å følge etter deg til jeg kom hit.»

Mullá ‘Alí prøvde å bringe hans opprørte hjerte til ro og å overtale ham til å vende tilbake til butikken og gjenoppta sitt daglige arbeid. «Ditt samvær med meg», understreket han, «ville by på vanskeligheter for meg. Vend tilbake til Shíráz, og vær trygg, for du er talt blant frelsens folk. Det være langt fra Guds rettferdighet å forholde en så glødende og hengiven søker sin nådes beger, eller å berøve en så tørstig sjel sin åpenbarings bølgende osean.» Mullá ‘Alís ord viste seg å være til ingen nytte. Jo mer han insisterte på at ‘Abdu’l Vahháb skulle vende tilbake, desto høyere klaget og gråt han. Mullá ‘Alí kjente seg til sist tvunget til å gi etter for hans ønske og bøyde seg for Guds vilje.

Hájí ‘Abdu’l-Majíd, ‘Abdu’l-Vahhábs far, er ofte blitt hørt fortelle følgende historie, med øynene fylt av tårer: «Hvor dypt», sa han, «jeg beklager den handlingen jeg begikk. Måtte Gud tilgi meg min synd. Jeg var en av de begunstigede ved hoffet til sønnene av Farmán-Farmá, guvernøren i Fárs-provinsen. Jeg hadde en slik posisjon at ingen torde å motsette seg meg eller skade meg. Ingen dro min myndighet i tvil eller våget å gripe inn i min frihet. Straks jeg hørte at min sønn ‘Abdu’l-Vahháb hadde forlatt butikken og dratt fra byen, løp jeg ut i retning av Kázirán-porten for å nå ham igjen, bevæpnet med en klubbe som jeg hadde tenkt å slå ham med. Jeg spurte meg for med hensyn til hvilken vei han hadde tatt og ble fortalt at en mann med turban nettopp hadde gått over gaten, og at min sønn var blitt sett i følge med ham. De syntes å ha blitt enige om å forlate byen sammen. Dette gjorde meg sint og ergerlig. Hvordan kunne jeg tolerere, tenkte jeg ved meg selv, en så upassende oppførsel fra min sønns side, jeg, som allerede har en så privilegert stilling ved hoffet til Farmán-Farmás sønner? Bare den strengeste straff, mente jeg, kunne utviske virkningen av min sønns vanærende

oppførsel.

Jeg fortsatte å lete helt til jeg nådde dem. I vilt raseri tilføyde jeg Mullá ‘Alí usigelige skader. Til de slagene som falt tungt på ham, svarte han med en sinnsro utenom det vanlige: <Stagg din hånd, o ‘Abdul-Majíd, for Guds øye ser deg. Jeg tar ham som mitt vitne på at jeg ikke på noen måte er ansvarlig for din sønns oppførsel. Jeg bryr meg ikke om de pinsler du påfører meg, for jeg er forberedt på de alvorligste lidelser på den sti som jeg har valgt å følge. Sammenlignet med det som er bestemt å skulle hende meg i fremtiden, er dine skader som en dråpe sammenlignet med havet. Sannelig sier jeg, du skal overleve meg, og du vil komme til å innse at jeg er uskyldig. Stor vil da din anger bli, og dyp din sorg.> Jeg hadde bare forakt til overs for det han sa og overhørte hans innstendige bønn, så jeg fortsatte å slå ham til jeg var utkjørt. Taus og heroisk utholdt han denne høyst ufortjente tuktelser ved min hånd. Til slutt beordret jeg min sønn til å følge meg og lot Mullá ‘Alí være alene.

På veien tilbake til Shíráz fortalte min sønn meg om drømmen han hadde hatt. En følelse av sterk anger grep meg etter hvert. Jeg anså nå Mullá ‘Alí for å være uten skyld, og minnet om min grusomhet mot ham fortsatte lenge å tyngre min sjel. Det bitre minnet forble i mitt hjerte helt til jeg syntes jeg måtte flytte fra Shíráz til Baghdád¹. Fra Baghdád flyttet jeg til Kázimayn, der ‘Abdu’l-Vahháb åpnet sin forretning. Et merkelig mysterium hvilte over hans ungdommelige ansikt. Han syntes å skjule en hemmelighet for meg som så ut til å ha omformet hans liv. Og da Bahá’u’lláh reiste til ‘Iráq² i år 1267 e. h.³ og besøkte Kázimayn, ble ‘Abdu’l-Vahháb straks trollbundet av hans sjarm og sverget ham udødelig hengivenhet. Noen få år senere, da min sønn hadde lidt martyrdøden i Tíhrán og Bahá’u’lláh var blitt sendt i lands-

¹ Bagdad.

² Irak.

³ 1850-1851 e. Kr.

forvisning til Baghdád, vekket han meg med uendelig kjærlighet og barmhjertighet fra likegyldighetens søvn og underviste meg i den nye Dags budskap, og med den guddommelige tilgivelses vann vasket han bort skamplottene av den grusomme handlingen.»

Denne episoden utgjør den første prøvelse som hjem-søkte en disippel av Báb etter at han hadde gjort sitt livskall kjent. Mullá ‘Alí forstod etter denne erfaringen hvor bratt og tornefull stien var frem til at han til sist ville få oppfylt det løftet hans Mester hadde gitt ham. Fullstendig underkastet Bábs vilje og rede til å utgyte sitt livsblod for hans Sak fortsatte han reisen til han kom til Najaf. I nærvær av Shaykh Muḥammad-Hasan, en av *sjiih*-islams mest feirede geistlige, og ansikt til ansikt med en fremstående gruppe av hans disipler, forkynte Mullá ‘Alí uten frykt at Báb var åpenbart, den Porten som de ivrig ventet skulle komme. «Hans bevis», erklærte han, «er hans Ord. Hans vitnesbyrd er intet annet enn det vitnesbyrd som islam søker å rettferdiggjøre sin sannhet med. Fra denne uskolerte hasjimittiske persiske ungdoms penn har det i løpet av førtiåtte timer strømmet et så stort antall vers, bønner, oppbyggelsesskrifter og vitenskapelige avhandlinger som i omfang ville kunne måle seg med hele *Koranen*, som det tok Muḥammad, Guds Profet, tjuetre år å åpenbare!» Istedendfor å ønske disse livgivende beviser på en nyfødt åpenbaring velkommen i en tidsalder av mørke og fordommer, kalte denne hovmodige og fanatiske lederen straks Mullá ‘Alí en kjetter og viste ham bort fra møtet. Hans disipler og tilhengere støttet uten å nøle dommen over ham, selv *shaykhíene*, som allerede hadde bevitnet at Mullá ‘Alí var en from, oppriktig og lærd mann. Shaykh Muḥammad-Hasans disipler gjorde felles sak med sine motstandere og overøste ham med fornærmelser uten tall. Til slutt overgav de ham med lenkede hender til en embetsmann fra den osmanske regjering, idet de anklaget ham for å undergrave islam, bak-tale Profeten, være en ondsinnet oppvigler, vanære troen og

være verdig til dødsstraff. Han ble ført til Baghdád under eskorte av statlige tjenestemenn og kastet i fengsel av byens guvernør.

Hájí Hášim, med fornavnet ‘Attár, var en fremtredende kjøpmann som var vel bevandret i islams skrifter. Han fortalte følgende: «Jeg var til stede i regjeringshuset ved en anledning da Mullá ‘Alí ble innkalt for å møte byens øvrighetspersoner og statens tjenestemenn som var forsamlet der. Han ble offentlig anklaget for å være vantro, for å sette islams lover til side og fornekte religionens ritualer og vedtatte normer. Da hans påståtte overtredelser og misgjerninger var blitt regnet opp, vendte muftien, den fremste representanten for islams lov i byen, seg til ham og sa: «Du fiende av Gud!» Siden jeg satt ved siden av muftien, hvasket jeg ham i øret: «Du kjenner ennå ikke denne ulykkelige fremmede. Hvorfor tiltaler du ham i slike vendinger? Forstår du ikke at slike ord som du har rettet til ham, vil oppegge befolkningens sinne mot ham? Du plikter å se bort fra de ubeviste anklagene som disse urostifterne har fremsatt mot ham, og heller utspørre ham selv og dømme ham etter de vedtatte normer for rettferdighet som læres av islam.» Muftien ble svært misfornøyd, reiste seg og forlot forsamlingen. Mullá ‘Alí ble igjen kastet i fengsel. Et par dager senere spurte jeg etter ham, i håp om å få ham satt fri. Jeg fikk vite at han var blitt sendt til Konstantinopel om kvelden samme dag. Jeg gjorde flere undersøkelser og anstrengte meg for å finne ut hva som til slutt hadde hendt ham. Jeg kunne imidlertid ikke bringe sannheten på det rene. Noen trodde at han var blitt syk og hadde dødd underveis til Konstantinopel. Andre hevdet at han hadde lidt martyrdøden.»¹ Hva som enn ble hans endelikt, så

¹ Ifølge Muḥammad Muṣṭafá (s. 106) satt Mullá ‘Alí fengslet i seks måneder i Baghdád etter ordre fra Najíb Páshá, byens guvernør. Derfra ble han beordret til å forlate Konstantinopel, i samsvar med pålegg mottatt fra den osmanske regjering. Han dro gjennom Mosul, hvor det lyktes ham å vekke interesse for den nye åpnebaringen. Men hans venner var ute av stand til å finne ut hvorvidt han til sist kom frem til sitt bestemmelsessted.

hadde Mullá ‘Alí ved sitt liv og ved sin død vunnet den uforgjengelige utmerkelse å ha vært den første til å lide på denne nye gudstroens sti, den første til å ha gitt sitt liv på oppofrelsens alter.

Da Báb hadde sendt Mullá ‘Alí ut på hans oppdrag, tilkalte han de gjenværende av Den Levendes Bokstaver, og til hver av dem gav han en spesiell beskjed og utpekte en spesiell oppgave. Han sa følgende til avskjed: «O mine elskede venner! Dere bærer Guds navn på denne Dag. Dere er blitt utvalgt til å være hans mysteriums gjemme. Det sømmer seg for hver og en av dere å fremvise Guds egenskaper, og ved deres handlinger og ord å være et eksempel på hans rettferdighets, krafts og herlighets tegn. Selve lemmene på deres legemer må bære vitnesbyrd om hvor edel deres hensikt er, hvor rettskaffent deres liv er, hvor virkelig deres tro er og hvor opphøyet deres hengivelse er. For sannelig sier jeg, dette er Dagen som Gud taler om i sin bok¹: «På den dag vil vi sette et segl på deres munn; og dog skal deres hender tale til oss, og deres føtter skal bære vitnesbyrd om det de vil ha gjort.»² Overvei Jesu ord til disiplene da han sendte dem ut for å forkynde Guds Sak. Med ord som disse bad han dem reise seg og fullføre sin oppgave: «Dere er som ilden som i nattens mørke er blitt tent på fjellets topp. La karakterens renhet og graden av forsakelse være slik at jordens folk gjennom dere må gjenkjenne og drages nærmere til den himmelske Fader som er renhetens og nådens kilde. For ingen har sett Faderen som er i himmelen. Dere som er hans åndelige barn, må ved deres handlinger være et eksempel på hans dyder og bære vitnesbyrd om hans herlighet. Dere er jordens salt, men hvis saltet har mistet sin kraft, hva skal det da saltes med? Dere må være så løsrevet at hvilken by dere enn trer inn i for å forkynde og undervise i Guds Sak, så bør dere ikke på noen måte vente hverken mat eller belønning fra dens folk. Ja, når dere

¹ Koranen.

² Koranen.

reiser ut av byen, bør dere riste støvet av deres føtter. Siden dere trådte inn i den rene og ubesmittede, må dere også forlate byen slik. For sannelig sier jeg, den himmelske Fader er alltid med dere og våker over dere. Hvis dere er trofaste mot ham, vil han visselig overgi alle jordens skatter i deres hender og opphøye dere over alle verdens herskere og konger.» O mine Bokstaver! Sannelig sier jeg, umåtelig opphøyet er denne Dag over de gamle apostlers dager. Ja, forskjellen er umåtelig stor! Dere er vitner til at Guds lovede Dag opprinner. Dere får drikke av hans åpenbarings mystiske beger. Vær rede til innsats, og husk Guds ord som er åpenbart i hans bok¹: «Se, Herren din Gud er kommet, og med ham er skaren av hans engler fylket foran ham!» Rens deres hjerter for verdslig attrå, og la englenes dyder være deres pryde. Streb etter at deres handlinger kan vitne om sannheten av disse Guds ord, og vakt dere, at ikke han, fordi dere «vender om», skal «bytte dere ut mot et annet folk», som «ikke skal være som dere», og som skal frata dere Guds rike. De dager er forbi da tom tilbedelse ble ansett for å være tilstrekkelig. Tiden er kommet da intet annet enn det reneste motiv, understøttet av plettfriske handlinger, kan stige opp til den høyestes trone og være antagelig for ham. «Det gode ord stiger opp til ham, og den rettferdige handling vil gjøre at det blir opphøyet overfor ham.» Dere er de ringe som Gud har talt slik om i sin bok²: «Og vi ønsker å begunstige dem som ble ydmyket i landet, og å gjøre dem til åndelige ledere blant menneskene, og å gjøre dem til våre arvinger.» Dere er blitt kalt til dette stedet; dere vil nå opp til det bare hvis dere reiser dere for å trede ethvert jordisk begjær under fot og streber etter å bli «hans ærede tjenere, som ikke taler før han har talt, og som gjør etter hans bud.» Dere er de første Bokstaver som er blitt frembragt fra Det Første Punkt³, de første kilder som har flommet ut fra

¹ Koranen.

² Koranen.

³ En av Bábs titler.

denne åpenbarings kilde. Bønnfall Herren deres Gud om å gi at ingen jordiske snarer, ingen verdslig hengivenhet, ingen flyktige sysler skal kunne tilsmusse renheten eller forbitre sødmen av den nåde som strømmer gjennom dere. Jeg forbereder dere på at en mektig Dag skal komme. Gjør deres ytterste for at jeg som nå veileder dere, skal kunne fryde meg over deres gjerninger for Guds nådestol i den neste verden og glede meg over hva dere har oppnådd. Den kommende Dags hemmelighet er nå skjult. Den kan hverken avsløres eller verdsettes. Den Dags nyfødte spedbarn overgår nåtidens viseste og ærverdige mennesker, og den tids ringeste og mest ulærde skal forstå mer enn de lærdeste og mest begavede geistlige av i dag. Spre dere vidt og bredt i landet, og bered veien for hans komme med standhaftige føtter og gudinnviede hjerter. Bry dere ikke om deres mangler og skrøpeligheit, fest blikket på Herrens, deres Guds, den allmektiges uovervinnelige kraft. Lot han ikke i forgangne dager Abraham, til tross for hans tilsynelatende hjelpeløshet, seire over Nimrods styrker? Lot han ikke Moses overvinne Faraos og hans skarer med staven som sin eneste ledsager? Har han ikke bevist at Jesus, fattig og ringe som han var i menneskenes øyne, var sterkere enn jødefolkets samlede styrker? Har han ikke underkastet Arabias barbariske og krigerske stammer sin profet Muhammonds hellige og forvandlende tukt? Reis dere i hans navn, sett deres fortrøstning helt og fullt til ham, og vær forvisset om endelig seier.»¹

Med slike ord styrket Báb disiplenes tro og satte dem i gang med oppgaven. Til hver enkelt utpekte han vedkommendes egen hjemstavnsprovins som arbeidsfelt. Han påla dem

¹ Báb viser til Den Levendes Bokstaver i den persiske *Bayánen* (*váhid* 1, *báb* 2) i følgende vendinger: «Alle disse dannet Den Levendes navn, for disse er de navn som er nærmest Gud. De andre blir ledet av deres klare og betydningsfulle gjerninger, for Gud begynte *Bayánens* skaperverk gjennom dem, og det er til dem *Bayánens* skaperverk vil vende tilbake igjen. De er lysene som i fortiden kastet seg ned for den himmelske trone i all evighet, og som vil kaste seg ned i all evighet i fremtiden.» (*Le Bayán Persan*, bind 1, s. 24-25.)

alle å avholde seg fra særskilte hentydninger til hans navn og person.¹ Han gav dem anvisning om å forkynne at porten inn til den lovede var blitt åpnet, at hans bevis var ugjendrivelig, og at hans vitnesbyrd var fullstendig. Han bad dem erklære at den som tror på ham, har trodd på alle Guds profeter, og at den som forneker ham, har fornektet alle hans helgener og hans utvalgte. Med disse anvisningene sendte han dem av sted og overlot dem til Guds omsorg. Blant Den Levendes Bokstaver som han henvendte seg til på denne måten, ble Mullá Husayn, den første av disse Bokstavene, og Quddús, den siste, værende hos ham i Shíráz. Resten, fjorten i tallet, forlot Shíráz ved daggry, og hver av dem var fast bestemt på å utføre den oppgaven han var betrodd fullt ut.

Da stunden for Mullá Husayns avskjed nærmet seg, rettet Báb disse ordene til ham: «Sørg ikke over at du ikke er blitt valgt til å ledsage meg på min pilegrimsreise til Hijáz. Jeg skal i stedet styre dine skritt til den byen som hegner om et så altoverstrålende mysterium at hverken Hijáz eller Shíráz kan ha håp om å fremvise maken. Mitt håp er at du med Guds hjelp kan bli i stand til å fjerne slørene fra de egensindiges øyne og å rense de ondskapsfulles sinn. På din vei skal du besøke Işfáhán, Káshán, Tihrán og Khurásán. Derfra drar du videre til 'Iráq, og der venter du på beskjed fra din Herre, som

¹ I sin innledning til bind 1 av *Le Bayán Persan* (s. 3-5) skriver A. L. M. Nicolas følgende: «Alle samstemmer i å innrømme at det ville være absolutt umulig for ham å forkynne sin lære høyt eller å utbre den blant menneskene. Han måtte opptre som en lege gjør overfor barn ved å skjule en bitter medisin under et overtrekk av sukker for å vinne sine unge pasienter for seg. De menneskene han fremstod blant, var og er dessverre fortsatt mer fanatiske enn jødene var på Jesu tid, da romerfredens majestet ikke lenger var der for å sette en stopper for de rasende voldsomhetene som et overopphisset folk begikk i religiøs galskap. Hvis derfor Kristus fant det nødvendig å bruke lignelser, til tross for de forholdsvis rolige omgivelsene som hans forkynnelse fant sted i, så var Siyyid 'Alí Muḥammad med desto større grunn nødt til å skjule sine tanker på tallrike indirekte måter og bare la sine guddommelige sannheter sive ut dråpevis. Han oppdrar sitt barn, menneskeheten. Han veileder det mens han hele tiden bestreber seg på å ikke skremme det. Han styrer dets første skritt på en sti som fører fremover, sakte men sikkert, slik at det, så snart det kan fortsette alene, når målet som har vært forutbestemt for det fra evighet av.»

vil våke over deg og lede deg til det som er hans vilje og ønske. Med hensyn til meg selv, så skal jeg foreta min pilegrimsferd til Hijáz, ledsaget av Quddús og min etiopiske tjener. Jeg skal slutte meg til flokken av pilegrimer fra Fárs, som om kort tid skal seile til det landet. Jeg skal besøke Mekka og Medina og der utføre den oppgaven som Gud har betrodd meg. Hvis Gud vil, skal jeg vende tilbake hit via Kúfih, der jeg håper å treffe deg. Hvis noe annet blir bestemt, vil jeg be deg om å slutte deg til meg i Shíráz. Vær forvisset om at det usynlige rikes skarer vil støtte og styrke dine anstrengelser. Kraftens innerste vesen bor nå i deg, og skaren av hans utvalgte engler kretser om deg. Hans allmektige armer vil omslutte deg, og hans ufeilbare Ånd vil alltid fortsette å lede dine skritt. Den som elsker deg, elsker Gud, og den som bekjemper deg, har bekjempet Gud. Den som blir din venn, ham vil Gud bli venn med, og den som forkaster deg, ham vil Gud forkaste.»